

HÍRIZÉTEK

HELYBEN:

Egy ére 24 korona,
Egy lap 2 korona

VIDÉKEN:

Egy ére 28 korona,
Egy lap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Ötvenhatsz pont sor egyszer 20 fillér,
Húsz pont sor egyszer 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetért
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Kedd március 2.

Sikereink a Kárpátokban és Dnyeszternél.

BUDAPEST, március 1. (Hivatalos.) Kárpáti arcvonal nyugati szakaszán sikeres harcok folytán több orosz előretolt állás jutott birtokunkba. 19 tisztet, 2000 főtnyi legénységet fogtunk el ezuttal és sok hadianyagot zsákmányoltunk.

Dnyesztertől délre fekvő területen, miután oroszok erősítéseket kaptak, ekeseredett harcok folynak. Állásaink ellen megkísérelt összes ellenséges támadások ellenfel legsúlyosabb veszteségeivel megheiusultak.

Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tegnap is csak ágyuharcok voltak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Két francia hadtest visszavert támadásait.

Berlin, március 1. Nagy főhadiszállás jelenti:
Nyugati hadszíntér:

Verviegunél, Liletől északra egy angol légi járművet tüzelésünk leszállásra kényszerített. Arcvonalunk egy részén franciák ismét, mint már néhány hónappal ezelőtt tették, oly lövedékeket használtak, amelyek robbanásakor bűzös és fojtó gázokat fejlesztenek. Kárt ezzel nem okoztak.

Champagnei hadállásaink ellen tegnap legalább két hadtest több támadást intézett. Előretöréseket heves közelharcok után mind visszavertük.

Argonnokban két aknavetőt zsákmányoltunk. Argonnok keleti szélé és Vauquois közt franciák tegnap ötször kíséreltek meg áttörést. Támadások ellenség súlyos veszteségei mellett megheiusultak. Azokat a hadállásokat, amelyeket Badonvillertől keletre elfoglaltunk, ellenség visszafoglalási kísérletei ellenében tegnap is megtartottuk.

Keleti hadszíntér:

Oroszoknak Lomzától északra és Osztrolenkától északnyugatra ellenünk intézett támadásait visszavertük. Különben lényegesebb jelenteni való nincs. Legfőbb hadvezetőség.

A vasárnapi hivatalos jelentések.

Budapest. (Hivatalos.) február 28. Lengyelországban és Nyugat-Galiciában lényeges dolog nem történt. Csupán tűzérési harcok voltak. A kárpáti arcvonalon, Viszkov környékén és a Dnyesztertől délre folytak harcok. A helyzet az utóbbi napokban nem változott. Höfer altábornagy. Berlin, február 28. Nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntér: A Champagneban az ellenség tegnap is folytatta előretöréseit. A támadásokat egész terjedelmükben visszavertük. Malancourtól délre (Verduntól északra) az ellenségnek több egymás mögött lévő hadállását rohammal elfoglaltuk. Gyöngye francia ellentámadások megheiusultak. Hat tisztet és 250 főtnyi legénységet elfogtunk és négy géppuskát és egy aknavetőt zsákmányoltunk. A Vogézek nyugati szélén heves harc után kivertük a franciákat blamont-bionvillei állásukból. Támadásunk elérte a verdinal-bréménit és folytatódott a Badonvillertől és Cellestől keletre eső vonalat; az ellenséget 20 kilométernyi szélességben hat kilométernyire visszazsorítottuk. Az ellenségnek az elfoglalt terep visszafoglalására irányuló kísérletei súlyos veszteségei mellett kudarcot valottak. Szintugy visszavertük az ellenségnek a déli Vogézekben ellenünk intézett előretöréseit is. — Keleti hadszíntér: Grodnótól északnyugatra tegnap új orosz erők nyomultak előre. Ellentámadásunk az oroszokat visszavetette a vár előtti állásaikba. 1800 hadifogoly maradt kezünkben. Osztrolenkától északnyugatra az Omulev mentén az ellenségnek egy támadását visszavertük. Délről és keletről Prasznyezra előnyomuló ellenség tuler elől csapatainak a várostól északra és nyugatra kitértek. A Visztulától délre nincs ujság.

Harmichéttől negyvenkettőig.

Arad, március 1.

Mikor a monarchia a hosszú háborura fölkészült, meg kellett állapítania a programot, amely szerint a haderő fokozatos kiegészítéséről és állandó tartalékról gondoskodik. A háboru legkedvezőbb menete mellett is föltétlenül szükség van erre. A hosszú hadjárat alatt nemcsak az ellenség fegyverei tesznek kárt a harcvonalban, hanem a háborus betegségek és a csapatok egyrészének kimerültsége, amelyre különösen számítani kell a téli háborunak eddig el se képzelt óriási erőpróbái és rendkívüli teljesítményei után. Amint a háboru pénzügyi szükségleteiben, élelmezésében és municiójában hónapokra, sőt félesztendőre előre kell gondoskodni, azon módon hónapokkal előre kell megtenni az előkészületeket az emberanyag zavartalan pótlására.

Ilyen szükségszerű, a háboru programjával járó intézkedés, hogy a ki nem képzett népfölkelők idősebb turnusait, harminchét éves kortól negyvenkettőig, újra sorozzák, hogy azokat, akiket közülük katonai szolgálatra alkalmasnak találnak, fokozatosan behívják. Ezeknek sorozása április 6-tól május 4-éig lesz, a behívásuk pedig későbbi időpontokban. Nem lehetetlen tehát — bár a háboru mai állása mellett senki biztosan meg nem jövendölheti, hogy addig megszűnnek vagy szűnőben lesznek az ellenségeskedések. De amíg a háboru tart, a bőséges tartalékokat mindig készletben kell tartani. A most behívott és behívás előtt álló huszonnégy-harminchat éves népfölkelők, valamint a most sorozandó legifjabb évjárat ujoncai hatalmas tömegeket szereznek a haderőnek, — és mindenestre megnyugtató lehet az, hogy a monarchiának ezeken felül is kimeríthetetlen harcos-anyaga van. Ezzel tehát a háborut épúgy győzzük, mint ahogy nem kell tartanunk az ország kiéheztetésétől se.

Az általános védkötelezettség tel-

jes és igazságos érvényesülése magával hozza, hogy a mikor a katonaviaszt népfölkelők nagy része a negyvenkét éves korhatárig fegyverbe vonult, ezeket kövessék azok is, akik nem voltak katonák, de testi erejük és épségük a fegyverfogásra, a harcra alkalmassá teszi őket. Kétségtelen, hogy ezzel még több embert kell elvonni a munkától, a kenyérkeresettől; kétségtelen, hogy ezzel a családfenntartók nagyobb tömege fog a zászlók alá kerülni. De a már eddig meghozott áldozatok után nem lehet visszariadni az újabb áldozatoktól, különösen ha enélkül amár meghozott áldozatok talán értéktelenné válnak. A győzelem, a mely — ennyit talán szabad megállapítanunk, — egyre jobban kecsegtet bennünket és a melyhez napról-napra erősebb a reményünk, megköveteli az egész nemzetnek, minden harcotbíró embernek önfeláldozó közreműködését. Nem lehet tehát egy percig se sopánkodni azon, hogy a kikerülhetetlen zavarok, a melyek a gazdasági életben az eddigi bevonulások révén tapasztalhatók, nagyobbak lesznek. Az átmenetet, a mely a hatalmas küzdelemtől a békéig vezet, minden következményeivel ki kell állani, annak nehézségeit leküzdeni, hogy a diadalmas béke annál nagyobb kárpótlást adjon érte.

A kormány gondoskodása az eddigi behívások során is lehetővé tette, hogy a zavarok minél kisebb mértékben legyenek érezhetők. Kétségtelen, hogy az újabb korosztályok behívásánál is figyelembe fognak jönni azok a méltánylandó szempontok, a melyek eddig is érvényesültek. Így bizonyára el fogják háritani azt a gondot, hogy a mezőgazdasági munkálatoknál a nélkülözhetetlen erőnek és segítségnek sehol hiájával ne legyenek. Nem kell tehát a zavartól, a fenakadástól tartani, — és ép oly kétségtelen, hogy az öregebb népfölkelők ugyanazzal a komoly köte-

lességtudással, lelkes hazaszeretettel és bátor harcásztséggal szegődnek a győzelem szolgálatába, mint ifjabb, immár fegyverben álló polgártársaik.

Pénzintézetek vasárnapja.

(Az Aradmegyei Takarékpénztár és a Polgári Takarékpénztár közgyűlése.)

Az Aradi Közlöny indításától.

Arad, március 1.

Vasárnap délelőtt két aradi pénzintézet tartotta meg évi közgyűlését: az Aradmegyei Takarékpénztár és az Aradi Polgári Takarékpénztár. A részvényesek élénk érdeklődése mellett számolt be a két tekintélyes pénzintézet vezetősége a háborús évben kifejtett munkásságáról. Az Aradmegyei Takarékpénztár a lefolyt év zilált gazdasági viszonyai között is megőrizte erősnek, szilárdnak bizonyult, számottevő és hatalmas tényezője volt Arad pénzügyi életének, kifogástalanul kiállta a próbát és leküzdött minden nehézséget, amelyet a háború a pénzintézetek elé állított. A részvényesek és ügyfelek teljes megelégedésére, a legnagyobb körültekintéssel és biztos kézzel vezette az intézet igazgatósága, élén Ring Géza vezérigazgatóval, a bank ügyeit és a részvényesek elismerése impozáns módon nyilvánult meg a tegnapi közgyűlésen. Hasznosként erős és kipróbált szilárdságú pénzintézetnek bizonyult az Aradi Polgári Takarékpénztár is, amelynek közgyűlésén szintén a legmeglehetőbb megelégedés hangján emlékeztek meg arról a lelkiismeretes és odaadó munkásságról, amelyet az intézet vezetősége és Nattland Barnát vezérigazgató részvényesei és a nagyközönség érdekében kifejtett.

Az Aradmegyei Takarékpénztár

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor Rintzig János elnöklelte alatt tartotta az Aradmegyei Takarékpénztár negyvenedik évi közgyűlését, amelyen a részvényesek közül igen sokan jelentek meg. Az elnök megnyitó beszédében a mély fájdalom hangján emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, amely az intézetet igazgatósági elnökének, Bing Vilmosnak halálával érte és kegyeletos szavakkal parancsolta el az intézet másik két halottját, Sarlot Demokost, aki a felügyelő-bizottságnak volt az elnöke és Tolnay János dr., aki az igazgatóválasztmányban viselt tagsági tisztséget. Az elnök indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy jegyzőkönyvben fjezi ki részvétét, amit az elhunytak hozzátartozóival is közölnek. Az elnök ezután felkérte Mandl Vilmos dr., a takarékpénztár jogtanácsosát a közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére, annak hitelesítésére pedig Neuman Károly bíró, Keresztes Gyula dr. és Varjassy Lajos részvényeseket kérte fel.

Az elnöki megnyitó után Ring Géza, az intézet kiváló tudású vezérigazgatója felolvasta az alapos gonddal megszerkesztett igazgatósági jelentést, amely hű tükrre a takarékpénztár eredményes tevékenységének. Az igazgatóság jelentéséből a következő részt közöljük:

— A háborút megelőző idő nem volt alkalmas élénkebb üzleti tevékenység kifejtésére, a háború kitörése meg épen egyszerre elvágta a pénzintézetek eredményes működésének felteleit. A háború természetesen következményeként megjelent a moratórium rendelet, amely új üzletek kötésének lehetőségét nagyon megnehezítette s mi is új kölcsönöket csak kivéte-

lesen s oly esetekben folyósítottunk, amidőn azok ügyfeleinknek ugyszólván vitalis érdekeit szolgálni voltak hivatva. Különben pedig a fennálló állapot rázkódtatástól való megóvására és konszolidálására fordítottuk figyelmünket. A moratórium rendelkezésének az intézetek érdekeit védeni hivatott részét csak egyes kivételes esetekben vettük eleinte igénybe, amikor ugyanis biztos tudomásunk szerint felelemből eredő indokolatlan betét elvonásokról volt szó. Különben pedig a legliberalisabban jártunk el betevőinkkel szemben és nagyon tekintélyes összegre rugó betéteket fizettünk ki az első időben, mely összegek azonban már rövid idő múlva és megszaporodva vissza folytak pénztárainkba. Azt hisszük a t. Közgyűlés is megelégedéssel veszi tudomásul annak megállapítását, hogy a hadikölcsönre történt jegyzések alkalmával a betétekből tényleg kifizetett két és fél millió koronát túlhaladó összeg elvonása és a háború kezdete óta a betétek visszafizetésénél tanusított előzékeny eljárásunk dacára, betéteink állománya egy fél millióval múlja felül az előző évit.

Hogy minden irántunk támasztható igényt kielégíthessünk és minden eshetőséggel szemben felkészülten állhassunk helyt, már a vér-lázító serajevói merénylet óta állandóan nagy pénzkészleteket tartottunk kéznél, amelyek gyümölcsözőtlenül hevervén, érzékenyen csökken-tettek a múlt évi eredményt. Szükséges volt azonban a készpénzzel való bőséges ellátás mint később beigazolódt azért is, mert a moratórium életbeléptetésének első idejében a nagy fővárosi intézetek is, ott elhelyezett tőkéinkre csak a moratórium rendelkezései szerint vagy csak korlátozott összegekben bocsájtották rendelkezésünkre, úgy, hogy említett felkészültségünk nélkül nem lehettünk volna oly előzékenyek betevő feleinkkel szemben, mint amilyenek az ő elismerésük szerint is voltunk. Közgazdasági tekintetben az elmúlt év vidékünkön a meddő esztendő közé sorozható. Termésünk a tengerit kivéve rossz volt és a túlságzott árak csak részben tudták gazdalkozónságunkat kárpótolni. Az élelmi szerekben és a hadsereg szükségleteinek ellátásával kapcsolatos cikkeken kívül úgy a kereskedelem, mint az ipar terén általános pangás uralkodott és mindennek hatása a pénzintézetekre a megcsappant forgalomban jut kifejezésre.

Az 1914. évi nyereség felosztására vonatkozólag az igazgatóság a következő előterjesztést tette: Az 1914. évi mérleg szerinti tiszta nyereség az előző évről áthozott 60,000 koronával együtt 862,780 korona 60 fillér, mely összeg felosztását a következőképen indítványozzuk:

1. A részvénytőke 5 százalékos kamatja 337,500 korona.
2. Az előző évről áthozott 60,000 korona és a részvénytőke 5 százalékos kamatjának levonása után fennmaradó 465,280 korona 60 fillér nyereségből utaltassék: a) 10 százalékos a tartalékalapnak 46,528 korona 60 fillér, b) 8 százalékos jutalék az igazgatóságnak 37,222 korona 45 fillér, c) 4 százalékos a vezérigazgatónak és a tisztviselőknek 18,611 korona 22 fillér.
3. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjaként 1914. évre 6000 korona.
4. 6750 darab részvény osztalékának 100 koronára leendő kiegészítésére felülosztalékként 337,500 korona.
5. Jótékony és kulturális célokra az igazgatóság rendelkezésére 5000 korona.
6. 6750 darab osztalékselelvény nyugtábeljegyre 2565 korona.
7. A tisztviselői nyugdíjalap gyarapítására 11,853 korona 87 fillér.
8. Az 1915. évre átvettendő 60,000 korona.

Március hó 1 től kezdve a 32. számú szelvényt az intézet pénztáránál, vagy Budapesten

a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál 100 koronával beváltassék, a részvénytulványokra pedig lebeljegzés mellett intézetünk pénztáránál 50 korona fizetessék.

Mely sajnálattal jelentjük még a t. közgyűlésnek, hogy a lefolyt évben két fájdalmas veszteség érte intézetünket. Dániel László, a felügyelő-bizottság elnöke és négy évtized óta ennek a bizottságnak lelkiismeretes, pontos tagja, valamint Mairovitz Mór, a választmány-nak sok év óta értékes tagja, a múlt évben elhunytak. Mindkét elhunytban intézetünk lelkes barátjának elvesztését fájlaljuk, akiknek emlékét mindég kegyelettel fogjuk megőrizni.

Fodor Gyula cégvezető-titkar olvasta fel ezután a felügyelőbizottság jelentését, majd az alapszabályok 118. és 119. §-ának módosítása után a közgyűlés a felügyelőbizottságban megüresedett tagságra megválasztotta Bogdanffy Bélát, ezután két évi időtartamra újra alakították a választmányt, amelyben a megüresedett egy tagsági helyet Mairovitz Adolftal töltötték be.

A részvényesek nevében a jelentések felolvasása után Czodly Károly dr. szólt fel és a következő lelkes szavakban méltatta az intézet vezetőségének nagy érdemeit:

— A háború grázst, szomorúságot és szenvedéseket hoz reánk, ez igaz, de kivált olyan kivételes eredményeket is, amik csak kivételes idők megpróbáltatásaiban nyilatkozhatnak meg. A veszély és küzdelem kiválta az igazi férfit, aki nem irázisokkal, hanem tettekkel küzd, — a világháborúval járó gazdasági és pénzügyi megpróbáltatások az intézmények és intézetek erőpróbjának eddig még soha sem ismert és soha sem látott perspektíváját nyitották meg. Nemcsak a harcsteren van tuzkeresztség és tüzpróba, hanem a bankrácsok mögött is, — ahol ezek a rácsok gyöngök, ott gyutaszállként fog-nak szétteredezni, — ahol azonban a rácsok az ilyen gigantikus küzdelmet állják, ott a rácsok varak, ahonnan egy nagy vidék védelme biztosítva van. Az Aradmegyei Takarékpénztár a kivételes, nehéz időkben többet tett, mint-hogy kötelességét teljesítette, — minden téren és vonatkozásban, ahol csak egy pénzintézet elete és tevékenysége megnyilatkozik, az erőnek és kiválósnak oly tanujelét adta, amelyet csak kivételes időkben, csak kivételes kvalitások adhatnak. Nem kell részletezésekre bocsájtkoznom, minden előttünk folyt le, s különben is most a tetteknek és nem a szavaknak idejét adják. Egyet azonban mégis meg kell említenem és pedig az igazgatóság jelentésével szemben. Az igazgatóság azt mondja, hogy ő ezáltal kevesebbet nyújthat a részvényeseknek, mert az osztalék valamivel kisebb. — Hízzel szemben én azt mondom, hogy amit az elmúlt évben és ennek eredményeként most nyújtott nekünk az intézet, az sokkal több és azt még soha sem volt alkalma nyújtani: megmutatta nekünk a gazdasági és morális óserőt, és na ennek az óserőnek ma még csak inkább morális megnyilatkozásait látjuk, ne felejtjük el, hogy a mai napok tanúsága az, hogy morális erőkből fakadnak új világok. Indítványozom, hogy a közgyűlés adja meg az igazgató-ságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvényt — és szavazzon megkülönböztetett halat és köszönetet az igazgatóságnak és Ring Géza vezérigazgató továbbá az intézet kiváló tisztikarának.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az indítványt.

A közgyűlésen a következő részvényesek voltak jelen:

Neuman Adolf báró, Éles Ármin, Lustig Ármin, Issekutz László dr., Holländer Ignác, Ring

Géza, Stengl Andor, Czédly Károly dr., Rosenfeld Herman, Kintzig János, Váserhelyi József, Salier Gyula, Stauber József, Wadowaky Gusztáv, Leopold Zsigmond, Steiner Vilmos, Neuman Károly báró, Ring Lajos, Tenner József, Embey Iván, Freund Fülöp, Ring Béla dr., Fodor Gyula, Wagner József, Fuchs Ignác, Tagányi Gusztáv, Mandl Vilmos dr., Holländer Miksa, Szuchy József, Münz Márton, Hell Gyula dr., Pick Ernő, R. thy Jenő, Bruckner Géza, Robitsch Samu, Löffler Jakab, Dániel Endre, Páris Lajos dr., Nesner Aladár, Bing Hugó, Neuman Miksa dr., Keriész Béla, Kohn S. N., Lészai Sándor, Mairovitz Emil, Kotzander Ignác, Jellinek József, Schwartz Hermann, Klein Sándor, Glück Károly, Réthy Viktor, Múlek Lajos dr., Somogyi József, Keresztes Gyula dr., ifj. Szathmáry Mihály, Kopp János, Mategowaky Károly, Reiber Emil, Grób Jenő, Unger Ferenc, Billich Miklós, Braun Mór, Kadas Kálmán, Löbl Gyula, Neuman Dániel báró, Dálnok Nagy Lajos dr., Goldschmidt Sándor, Poltz József, Varjas Lajos, Bender György, Issekutz Géza, Maresch Gyula, Neuman Alfréd báró, Rosenfeld Miksa dr., Sugár Károly, Wallfisch Armin, Nagy Arisztid, Verzár István, Gyulányi Rezső, Vörös László dr., Tisch Mór, Adler Andor, Laczay István, Kohn József, Steinitzer Pál dr., Laczay Endre, Werner Károly, Kollmann Armin.

A Polgári Takarékpénztár.

A részvényesek nagy érdeklődése mellett folyt le délelőtti tíz órakor az Aradi Polgári Takarékpénztár közgyűlése. Az intézet távollévő elnöke, Urbán Iván báró helyett Keresztes Gyula dr. igazgatósági elnök nyitotta meg a közgyűlést, és miután elismerő szavakkal méltatta a takarékpénztár idei működését, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Reicher Károly és Steigerwald Alajos részvényesket, a jegyzőkönyv vezetésére pedig Bánfy Sándor cégvezető titkárát kérte fel.

Stein Zsiga cégvezető titkár olvasta fel ezután az igazgatóság évi jelentését.

— Az 1914. év — mondja a jelentés — első felében is már gazdasági depresszió alatt állott, amely az év második felében meg fokozódott ugyanarra, hogy az új üzletek kötésében — melyek normális időkben mindig nagyarányúak — beállott a stagnáció és ez valamint a visszafizetés nélküli hitel eddig nem tapasztalt horribilis megrázkódása, a magas 6 százalékos kamatozó hadi-kölcsön kibocsátása folytán a betéti kamattal emelkedése, az es évbéli adók 50 619 05 K-val való nagyobbodása és a harsba vonult számos ügyfeleink ügyei lebonyolításának a háború befejezéséig való elhalasztása, okai annak, hogy az 1914. évi nyereség kedvezőenebb az előző évinél.

A múlt évi nyereség felosztására vonatkozólag következő javaslatokat terjesztette be az igazgatóság: A mérleg jövedelmi egyenlege 642 452 K 20 f., az alapszabályok értelmében levonandó: a) 5 százalék a tartalékalapnak 32 122 K 61 f., b) 2 százalék a nyugdíjalapnak 12 849 K 04 f., c) 10 százalék az igazgatóság jutaléká 64 245 K 22 f., d) 2 százalék a vezérigazgató jutaléká 12 849 K 04 f., e) 2 százalék a tisztviselők jutaléká 12 849 K 04 f., a felügyelő-bizottságnak 7 500 K.

A tőnmaradó 500 037 K 25 f. és az 1913. évi nyereség áthozat 73 809 K 11 f. a közgyűlés rendelkezésére álló összeg: 573 846 K 36 f. Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K n. é. részvények 27 száma 1914. évi szelvényeinek 12 koronával és a 800 K n. é. részvények ugyanilyen száma és évi szelvényei 60 koronával 1915. évi március hó 1-től kezdve való beváltására fordítsanak 540 000 K; adassék közelekre 5 000 K; a maradványt 28 846 K 36 f. pedig kerjük az 1915. évi nyereség- és veszteség számlára elvezettetni.

Dacára a háború folytán beállott nehéz pénzügyi viszonyoknak, intézetünk mobilitása kitógástalannak mondható, amennyiben a mérleg

adatai szerint: a pénztár átladáka 414 770 K 68 fillérre, a más pénzintézeteknél emevezett tőkéink 1,279 980 K 30 fillérre ragnak, saját értékpapiraink pedig 1,024 511 K, a záloglevél készlet 196 964 K, és a hadikölcsön-kötvény előlegszámla 536 533 K 90 fillért tesz ki és ezen értékpapírok mind lombardmentesek és a hadikölcsönöket sem relombardiroztuk.

Az igazgatósági jelentés után a felügyelő-bizottság jelentését olvasták fel, majd Kovács Vince kultúr tanácsnok a részvényesek nevében mondott hálás köszönetet az intézet vezetőségének, elsősorban Nattland Bernátnak, a takarékpénztár agilis vezérigazgatójának.

— A felolvasott jelentések — mondotta — minden szónál fenyesebben igazolják azt a becsületes munkát, amelyet az igazgatóság, a tisztviselői kar, a felügyelő-bizottság, az intézetnek minden egyes érdekelt tagja e nehéz viszonyok között kifejtett. Nem oly időket élünk, hogy himes szavakkal vegyük körül azokat az emberket, akik a közjót érdekben fáradoznak, de hálátlan és figyelmetlenség volna, ha nem emlékeznénk meg azokról, akik a nehéz viszonyok közt is helytállnak. Ózinte tisztelettel adózunk annak a becsületes munkának, amelyet az intézet igazgatósága, élén szövetett elnökével, Urbán Iván báróval, igazgatói, felügyelő-bizottsága, vezérigazgatója, tisztviselői végeztek és indítványozom, hogy jegyzőkönyvben adjunk kifejezést tiszteletünknek és köszönetünknek és számukra a felmentvényt megadjuk.

A részvényesek, akik általános helyesléssel fogadták Kovács Vince elismerő szavait, egyhangú lelkesedéssel elfogadták az indítványt és ezzel a közgyűlés véget ért.

A közgyűlésen a következő részvényesek jelentek meg: Szathmáry Mihály, Schill József, Weil József, Koszka Emil, Glück Károly, Lövy Mór, Uray József, Münz Márton, Kele Gyula dr., Singer Israel, Keresztes Gy. dr., Mittler Izidor dr., ifj. Keresztes Gyula dr., Meneser Jakab, Steigerwald Alajos, Holländer Ignác, Réthy Viktor, Steiner Vilmos, Holländer Miksa, Meer Armin, Stein Zsiga, Bánfi Sándor, Rákai Miksa, Hónig Frigyes, Bogán Károly, Darányi János, Taraba Tivadar, Maresch Gyula, Tulipán Sándor, Issekutz László dr., Reicher Károly, Reiber Emil, Szántó Gyula, Dániel Endre, Hirschmann Albert, Nyári Vilmos, Landauer Samu, Tefner Ignác, Hacker Mór, Löbl Gyula, Embey Iván, Vizer Lajos, Rosenfeld Herman, Reinhart Gyula, Radó Gyula, Dálnoki Nagy Lajos, Kovács Vince, Kneffel Lajos, Kohn S. N., Gyulányi Rezső, Hoffmann Antal, Vörös László dr., Bruckner Géza, Stengl Andor, Kárpáti János, Demian Aurél dr., Pareos Béla dr., Kamler János, Múlek Lajos dr., Unger Ferenc bankfőnök, Grób Jenő, Brandeis Henrik, Petrány György, Aknay Andor, Kálmán Ferenc dr., Nikolic Géza, Robitsch Samu, Nikolic Sándor, Schaffer Richard, Kerpel Izso, Varjas Lajos dr., Kirle Antal, Grallert Rezső, Erdélyi Pál, Ring Béla dr., Tötösy Géza, Stauber József, Pollák Lajos, Leicher Lajos, Momák Döme dr.

Szász királyi kitüntetés Szemere állomásfőnöknek. Frigyes Ágost szász király — mint azt már néhány nap előtt megírtuk — kitüntető elismeréssel emlékezett meg mindazokról az aradi funkcionáriusokról, akik a múlt év nyarán itt tartózkodó szász katonai lövészáró bizottságnak munkájában figyelmes támogatói voltak. A szász királyi Albrecht-rend különböző osztályu keresztjeit küldötte meg a szövetséges német birodalmi uralkodó a város és vármegye vezető férfainak és a kitüntetettekhez most csatlakozik az aradi m. v. állomásfőnök, Szemere Kálmán főellenőr, akinek a szász király saját kezűleg aláírt dekretumával az Albrecht-rend első osztályu lovagkeresztjét küldötte meg a kereskedelmi minisztérium útján. Az állomásfőnök a háború kitö-

rése óta páratlan buzgalommal látja el a város teendőit és az aradi állomás óriási forgalmát állandóan fáradhatatlanul intézte. Ejjel-nappal minden vonatinduláskor — különösen a katonákat szállító vonatoknál akkor is ott volt, ha nem volt szolgálatban és hazafias buzgalommal gondoskodott a derék katonákról. Az aradi utazóközönségnek megannyi alkalma volt, hogy az állomásfőnök szíves készségét és előzékenységét tapasztalja. Amikor a szász katonai lövészáró bizottság a szász hadsereg részére megvett hatalmas lőanyagot elszállíttatta, Szemere állomásfőnök megbecsülhetetlen szolgálatot tett a szállítások gyors és pontos utnak indításával és ezt a szolgálatot honorálta a szép kitüntetés adományozásával most Ágost király.

Kiütéses tifuszban elhalt pincér.

(A kormánybiztos látogatása Aradon.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 1.

A kiütéses tifusz járványának ma ismét halottja van. Az aradi orvosok egyeteme úgy nyilatkozik, hogy a betegség jóakaratu és a halálozási szám a lehető legkedvezőbb. Azoknál végződik elmulással a betegség, akik amugy is meggyöngyűt szervezetűek voltak és közvetlenül érintkeztek a fogoly szerbekkel. Ma Halmos Endrét váltotta meg szenvedéséről a halál. A városi barakk kórházban ápították körülbelül két hét óta. Halmos a várbeli kintinban szolgált ki a szerbeket és éppen úgy, mint az ott alkalmazott kántára, ő is megkapta a kiütéses tifuszt. Damjanits-utcai lakását, mint azt annak idején megírtuk, lezárták, fertőtlenítették, családját pedig a karanténban helyezték el és még most is megfigyelés alatt vannak. Tisch Mór dr. főorvos intézkedésére a hullát azonnal kiszállították az izraelita temetőbe, ahol este 6 órakor eltemették. A mai napig az elhaltak száma 12.

Ma két megbetegedés történt a várban. Két foglár, akik az internát szerbeknél tejesített szolgálatot, megkapta a kiütéses tifuszt. A hivatalos kimutatás szerint február hónapban 449 szerb halt meg különböző betegségben. Ez a szám is mutatja, hogy a helyzet javult a várban, a halálozások teljesen csökkentek a januári statisztikához képest.

Az általános helyzet javulását állapította meg ma Károlyi Gyula gróf kormánybiztos is, aki rendkívüli érdeklődéssel kíséri a város súlyos helyzetét és a polgárság elismerésére méltóan mindent megtesz, ami a járvány terjedésének megállítására megtehető.

Ma reggel érkezett Aradra és úgy Lóts Rezső helyettes polgármester, mint Tisch Mór dr. főorvos behatóan tájékoztattak őt az epidémia jelenlegi állásáról. Örömmel értesült arról, hogy a polgárság körében csak szörványes esetek voltak és hogy a katonaságnál is egyre ritkultak a megbetegedések. Megnyugvással vette tudomásul, hogy az elrendelt intézkedéseket végrehajtották. A vár elzárása ma ugyan még nem teljes, mert a Birkás dűlőn a barakk építés még nincs befejezve, de amikor egy-egy barakk elkészül, azonnal kieleptenek a várból egy csoportot. Ez ideig tizenegy darab barakkot építettek fel. A kormánybiztos ígéretet tett arra, hogy a belügyminiszter után meg-sürgén a fertőtlenítő intézet építésére vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyását, mert az építkezés sürgős és közben jár, hogy a belügyminiszter a vasút állomás mellett tervezett megfigyelő állomás építését rendelje el.

Megnyílt a városi husszék.

(Olosó hus. — Kevés vevő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 1.

Ma kora reggel nyílt meg a Nádasdy palotában a hatósági husszék, amelynek létesítését a közönség annyira várta. A bolti helyiség már régebben is mészárszék céljait szolgált, padlója kirakva, az egész helyiség ragyog a tisztaságtól, a hatalmas kamponok szép, nagy pirosó husdarabok csüngenek. Az üzlet a reggeli órákban nyílt meg, akik a Forray utcán végigmenve észrevették az új mészárszékot, vagy akik annak megnyitását tudták, örömmel vásárolták ott a meglehetősen olcsó s elsőrangú minőségű húst.

A mai napon két marhát és három borjút vágattak s a húst a következő árakon mérték ki:

Marhahús:

eleje	1.68 K.
leveshus	1.84 K.
pecsenye	2.— K.
vesepecsenye	2.40 K.
vesepecsenye tiszta	3.60 K.

Borjushús

eleje	2.— K.
hátulja	2.40 K.

A vevők a társadalom minden osztályából kerültek ki: városi hivatalnokok, tanárok feleségei, munkásasszonyok, iparosok keresték fel a déli előtt folyamán a husszékot. Az első napról Zikó János, a fogyasztási adóhivatal főnöke a következőket mondotta:

— Őszintén megvallva az első nap forgalma a várakozáson alul maradt, körülbelül 150 koronát tett ki. Ennek oka elsősorban, nem hirdettük a husszék megnyitását s arról csak kevesen tudtak. Így csak azok jöttek vásárolni, akik erre menve látták az üzlet-helyiséget, vagy akik előzőleg már tudtak a megnyitásról. Azért nem akartunk előre hirdetni, hogy a személyzetet, amely az első napokban még nincs kellőleg begyakorolva, ne tegyük ki megrohanásnak. Ha a publikum tudomást szerez néhány nap alatt a husszék létezéséről s árairól, a forgalom bizonyára lényegesen emelkedni fog.

Csak katonákkal lehet portómentesen levelezni. A közönség köréből többször hangzott el panasz, hogy harctéri levelekért nem csak portót, hanem büntetést is fizetett a posta. Siket Traján nagyváradi posta- és táviratigazgató most a következőkben közli a közönséggel a kereskedelmi miniszternek február 22-én kiadott hirdetményét, amely szerint a polgári egyének által feladott tábori postai levelezőlapokat (leveleket) csak a következő esetekben illeti meg a postai díjmentesség: Ha 1. valamely tábori vagy hadtáppostahivatalhoz; 2. a működő hadsereg területén levő erődített helyekre; 3. a hajóhadhoz (Polába, Budapestre); 4. Dalmáciába vagy Bosznia-Herzegovinába katonai és a katonasághoz beosztott polgári egyénekhez (pl. csendőr, pénzügyőr, önkéntes betegápoló stb.) vannak címezve; 5. ha valamely kórházba ot állított katonai egyénekhez vannak címezve. Kórházban állított csendőr, pénzügyőr, polgári egyénekhez ily levelezés nem díjmentes és szintugy portóköteles az a levelezés, amely a kórházhoz beosztott (nem állított) akár katonai, — akár polgári egyénekhez van cí-

mezve. A felsoroltakon kívül más katonai egyénekhez intézett tábori postai levelezőlapokat (leveleket) a postai díjmentesség nem illeti meg, miért is azokat a postára adáskor bérmentesíteni kell, különben azok mint postadíj-kötelezettség alá eső bérmentetlen levelezőlapokat (leveleket) pótdíjas postadíjjal terheltetnek meg. Ha a közönség a tábori postai levelezőlapokat egymásközi levelezésre használja fel és azokat a postára adáskor nem bérmentesíti, ez postajövedéki kihágást képez, ami levelezőlaponként — az 5 fillér postadíjon felül 2 korona jövedéki bírság alá esik.

Nagyvilági pletykák.

(Nikolajevics nagyherceg halála? — Új taktika Przemyslnél. — Külön béke Oroszországgal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 1.

Nemcsak Aradon, Brádon, Szegeden keringenek helyi pletykák, hanem Varsótól Belgrádig és Londontól Csernovicig fonják-fűzik a tracsókat, amelyek ezzel kezdődnek: „hallotta mi történt X-el? Node ilyesmit!”

A legújabb világpletykák közé tartozik az is, amely Nikolajevics nagyherceg különös haláláról tud csodálatos részleteket. Az orosz hadsereg főparancsnoka, a kitől tudvalevőleg Miklós cárral is úgy reszkelt, mint a vaskécsra akasztott béka, maga elé citáltatta Dimitriev Ratkót, a Przemyslt ostromló orosz sereg főparancsnokát és szemrehányást tett neki, a miért a várat még mindig nem tudta elfoglalni.

— Mindent el fogok követni — mondta Ratkó — hogy a vár március elsejére birtokunkban legyen.

— Ezt már hallottam. A te szavadra már én semmit sem adok. Te csak panamázni tudsz, te kutya! — ordította a fővezér és kétszer arculvágta a bolgár vérből származó tábornokot. Dimitriev Ratkó olyan haragra lobbant ekkor, hogy revolverével kétszer mellbálította Nikolajevics nagyherceget, a ki azonnal meghalt. A tábornok ezután visszatért csapatához és tovább ostromolja a monarchia legerősebb várát. A nagyherceget már el is temették, azonban a csapatok előtt, a míg lehet tiokban tartják tragikus halálát.

Dimitriev Ratkó pedig tovább ostromolja Przemyslt várát. Most azonban jobban spórol a muszka vérrel, mint az első ostrom alkalmával. Most nem vezeti emberének ezreit rohamra, a biztos halálba, hanem nyugodtan vár. A kik a terveit ismerik, így magyarázzák a nagy tévlenséget:

— Az orosz tábornoknak az a terve, hogy megvárja, a míg a vár körül a hó elolvad. Az első ostrom alkalmával ugyanis valóságos hegyeket alkottak a halottak, a melyeket a hó belepelt. Ha elolvad a hó, olyan rettenetes büz lesz, hogy a várban lévő sereg nem bírja ki ezt és önként megadja magát. Az oroszok ezt a módszert a japánoktól tanulták. A japánok állítólag ugyanígy foglalták el Port-Arthurt.

Az oroszok állítólag békeajánlatot tettek nekünk. A B. Z. jelenti, hogy Oroszország hajlandó volna velünk külön békét kötni és visszaadni egész Galiciát, továbbá szabad kezet engedni Szerbiában, ha mi oserben hagyjuk Németországot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Tatárjárás.
Szerda: Ezüst pille, operetta.
Csütörtök: Dálibab utca 7.
Péntek: Holén.
Szombat: Holén.

* A színház hírei. *Helén.* A személyzet minden idejét ennek a szenzációs énekes vígjáték próbáinak szenteli. Olyan kedvvel, ambícióval készülnek az ujdonságra, hogy az előjelekből ítélve, egy minden tekintetben érdekes estére van kilátás. Pataki Vilma és Barics Gyula, a két főalakban tudásuk és tehetségük legjavát viszik a színpadra. A társulat e két kiváló erősségének a kezében van az egész darabnak a sorsa, 6 körülötük van el foglalva a többi összes szereplője a darabnak. A próbák naponta folynak az ujdonságból, melyben az összes személyzet részt vesz. — *Ezüst pille.* A Vígyszínháznak a mult idényben legnagyobb sikert aratott, kedves és végtelen mulattató operettje kerül holnap színpadra. A főbb női szerepeket Szabó Mili és Fülöp Irma, a férfi szerepeket Győző, Jarai, Polgár, Virág, Kertész stb. játsszák. — *Előkezületben* Ripacsok, Néma asszony, a Vígyszínház műsorából Szibéria, énekes zenei dialóg és Bizánc, Oroszok Mármarosban.

* *Franceska Bertini az Urániában.* (A színház tegnapi bemutatója.) Briliáns szerepben először mutatkozott be tegnap a mozi egy új királynője, kinek neve már is szárnyra kelt és kinek művészetét a mozivásznon már is szerte vitte a nagyvilágban. Az oroszok legnagyobb tragikája, Franceska Bertini egy gyönyörű film főszerepében lépett először elénk és már első látásra, első mozdulataira mindnyájan lathattuk rajta, hogy itt elsőrangú művész-nővel találkoztunk, ki újszerű és nemes szerepét a leglökéletesebben alakította. Egy fiatal lányt állít elénk a film, ki a zárdából a világ forgatagába kerül, aig kerül a nagyvárosba, térjenez adja. Házassága nem boldog, a férj feltekeny, előbb aszpitallaut, később, mikor a nőt magányában elfogja a vágy, mely hajítja őt, kergeti a katasztrófa felé, a gyanuak alapja is van. Ez okozza azután a tragikus befejezést, egy ilyen életnek végét okozza a más feleségének szerelme.

* *Nagy orosz dráma az Apollóban.* (Az üldözött vad.) Barbar ellenséges kultúrával világáról megrázóan érdekes történetet dolgozik fel a kinematográfia. Az orosz zsidóüldözésből gyönyörűen feldolgozott epizódot mutatott be legutóbb az Apolló-színház. Negy napot az üldözött nézőt csodálta elragadtatással Juditnak, a szépséges zsidóleánynak szomorú történetét. Nem kevésbé nagy sikerrel mutatott be ma este az Apolló egy másik orosz tárgyú drámát: „Az üldözött tenevadat”-at. Az orosz forrongások levegőjéből való ez az érdekes dráma, a mely hőse egy fiatal leány, a ki az ifjúság lángoló nevével vesz részt a mozgalmaiban. Üldözötte veszik, mert az orosz despotizmus nem téri meg a tudatlan nép felvilágosítását s a szegény fanatikus leány sok hányavetés után Szibéria lagyos homozón lehelet ki a lelkét. Kedden kerül utoljára vetetere ez a grandiózus dráma, a melyen kívül még két kacagtató bonozat teszi elsőrangúvá az Apolló új műsorát.

* 1914. Lubacow ostroma, az első igazi magyar naborus film legközelebb az Urániában.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel László 100.000 kötetes költészkönyvtárára.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— — —
Működőállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Nagy csatát várnak a franciák.

(A japán-kinai viszály és az európai béke. — A megrongált szuezi csatorna.)

Távíráti tudósítás.

Berlin, március 1.

Genfből jelentik: A franciák óriási ütközet kifejlődését várják Észak-Franciaországban, az ott berendezett katonai kórházakat ezért kiűritették és a sebesülteket Dél-Franciaországba szállították.

Az ellankadt francia offenzíva.

Bécs, március 1. A Sonn- und Montagszeitung jelenti Rotterdamból. A Courant szerint a francia offenzíva a nyugati arcvonalon ellankadt. A lapok tudósítói jelentik Havreből, hogy az angol csapatszállításokról szóló tulzolt jelentésekkel szemben megállapítható, hogy a legutóbbi 14 napon csak kevés csapatszállító gőzös érkezett Havrebe.

Tevékeny a német tűzérő.

Milano, március 1. Párisból jelentik a Corriere della Serának: A némettűzérő nagy heveséggel ágyuzta tegnap Reimsot. Míg a műkritikusok eddigi véleménye szerint a székesegyházat könnyen restaurálni lehetett, addig ez utóbbi bombázás következtében ez lehetetlenné vált.

A bombázás egy megszakítással tizenegy óra hosszat tartott. Körülbelül husz ház kiégett és sok polgárember megsebesült.

Krisztiana, március 1. Az Aftenposten jelenti: A német tűzérő még mindig bombázza Furness flandriai várost. Ennek nagy része romokban hever.

Mikor lesz béke?

Berlin. A Berliner Tageblattnak egy svéd diplomata a következő kijelentéseket tette:

— A békéről korai még beszélni, a szenvedélyek még nem dühöngtek ki magukat. Remélem, hogy a békétárgyalások helye Stockholm lesz.

Newyork. Itt azt hiszik, hogy egy japán-kinai háború véget vetne a világháborúnak, mert lefoglalná Angliát és Oroszországot. Japán kihívó politikája Washingtonban komoly aggodalmakat okoz.

Egy francia pilóta balesete.

Páris. A főváros védelmére szervezett repülőosztály vezetője, Girod képviselő egy felderítő repülés alkalmával gépével kigyulladt. A képviselő mindkét lábán égési sebeket szenvedett.

Calais bombázása.

Berlin, március 1. Az ideérkezett párisi lapok részletes jelentéseket közölnek Calais minapi bombázásáról. Északnyugati irányból reggel négy órakor megjelent egy Zeppelin a város fölött háromszáz méternyi magasságban és egyenesen a Fontinette-pályaudvar felé szállt, ahol ledobta az első bombát. Ez a bomba szétrombolta a Dünkirchen felé vivő síneket. A léghajó azután ismét fölemelkedett és egyszerre öt bombát vetett ki, a melyek részint a vasuti pályán, részint pedig a közelében hullottak le. Egyik egy kisebb házra esett, amely aztán össze lőtt és a romok maguk alá temeték egy öttagú családot. A léghajót, amely tíz percet időzött a város fölött, állandóan lövöldözték, de eredmény nélkül.

Törökök a szuezi csatornában.

Konstantinápoly. A törökök a Szuezi csatorna partján biztos pozíciókban megrongálták a zsilipeket és hajóiknak zavartalan behajózást biztosítottak.

Milano, március 1. A Corriere della Sera kiküldött tudósítója hosszú levélben számol be a Szuezi-csatornán tett utjáról. Tudósításában a többi között ezeket írja:

A kanálisban való hajóközlekedés igen kockázatos dolog lett. Most már bármely neutrális lobogót viselő hajóval megtörténhetik, hogy egyszerre csak török-angol ágyúharc közepébe kerül. Békés kereskedelmi hajónak nem lehet célja oly partok közt haladni, ahol ágyúval és fegyverrel lövöldöznek át, a hajók tehát úgy járnak, mint az ernyő nélküli ember az esőben, aki meghuzódik egy kapualjában, amíg az eső egy kissé alábbhagy és aztán a fal mentén szaladt a következő kapuig!

A csatornát védő erődítések igen erősek és

napok óta újabb műveken is dolgoznak, hogyha a törökök a támadást kisebb erőkkel ismétlik meg, úgy ki lesznek téve annak, hogy offenzívájuk összeomlik és kénytelenek lesznek a pusztán keresztül sietve visszavonulni, ami nagy anyagi és morális kárral volna összekapcsolva.

Azonban ha az első kísérlet után az egész török hadsereg, melynek nagyszerű organizáltsága ma már mindenki előtt ismeretes, összpontosulva a csatorna mentén egy egységes támadáshoz fog, úgy nagyon valószínű, hogy az angolok kénytelenek lesznek a csatorna partjáról Zagazig visszavonulni, hogy kedvező terepen megakadályozhassák a törökök kairói útját.

Duklánál halemra hullnak az oroszok.

(Kárpáti harcaink jelentősége. — Stanislaunál lesz a döntés. — Bukovinából kivertük az oroszokat.)

Távíráti tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, március 1.

Azokban a harcokban, amelyek nagy szívességgel és elkeseredettséggel folynak a Dukla-szoros körül, az Alsó-Pagonytól Felső-Vizközéig elhuzódó vonaltól északra, az utóbbi napokban sem történt olyan esemény, amely a döntést siettetné volna. Csapatunk a makovici hegyek taraján és északi lejtőjén kitűnően megerősített állásokat foglalnak el, amelyek alkalmasak arra, hogy az ellenség minden áttörési kísérletét meggátolják.

Azok, akik ezektől a harcoktól az oroszoknak az ugynevezett sárosi háromszögből való kikergetését várják, nem fogják föl helyesen a Kárpátokban való általános helyzetet. Bármilyen heveséggel folynak is a harcok a fronton, a kárpáti nagy csata nem itt fog eldőlni, hanem valószínűleg az ezt a háborút jellemző mód szerint a szárnyakon. A keletgalíciai területen offenzívánk eddig szépen tért nyert és most a Staniszlau körüli csatában kulminál. A Dukla-medencében lezajlott harcoknál csapatunk majdnem kizáróan defenzívára szorítottak és csak itt-ott hajtottak végre egy-egy ellentámadást, akkor, amikor a támadó orosz csapatok vérvesztése az ő pozícióját tarthatatlanná tette.

Ennek a háromnaposnak az előnye a három hét óta tartó küzdelmekben igen nagy mértékben beigazolódott. Ezen a terepen a támadó félnek természetesen rengeteg veszteségei vannak, melyeket csak fokoznak kitűnően megerősített, szinte várszerű állásaink. Az oroszok, akik a hadjárat első felében a legrikább esetben próbálkoztak szuronyrohammal, most kénytelenek napról-napra a leghévesebb szuronytámadásokat intézni, amelyek mindenkor súlyos veszteséggel omlanak össze. Sok helyütt hullatorlaszok emelkednek a pozíciókat védő drótkadályok előtt és igen sok ember pusztult el a kitűnően bevált szárazföldi aknákon is.

A most folyó harcok beigazolták azt a tényt, amit már néhány héttel ezelőtt kezdtünk tapasztalni, hogy az oroszok tűzérősi fölénye nemcsak hogy megszűnt, hanem bizonyos pontokon inferioritássá súlydott. Különösen tarackjaink okoznak az ellenségnek igen súlyos veszteségeket. Tűzértisztjeink, akik a tarackok mellett dolgoznak, beszéltek, hogy az ellenségre tüzelésünk akárhányszor rendkívüli hatást tesz.

— Az oroszok veszteségeiről a Dukla-medencében folyó harcoknál számszerű adatok természetesen nem állnak rendelkezésre, de ezek

a veszteségek kétségtelenül igen nagyok. A folytonos szuronytámadás, terepnehézségek, a munició és élelem utanszállításnak sokszor leközdhetetlen akadályokba ütköző volta súlyos helyzetbe hozta az orosz sereget, amely az utolsó napokban mindig nagyobb és nagyobb tartalékot vont a harcokhoz erre a pontjára.

Lehetséges, hogy hosszabb ideig változatlan marad a helyzet Sáros megye északi határán. Az oroszok kétségtelenül forszírozzák, hogy ezen a ponton frontunkat áttörjék, ez az erőlködésük azonban csak fokozza veszteségeiket. A nagy kárpáti csata ezen a helyen álló harc, pozíciókért való küzdelem, az ellenségnek örökös meg-megújuló szuronytámadásaival, véres, elkeseredett küzdelmekkel, néhány száz méternyi tért nyerésért.

Az uzsoki és viszkóval harcok.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Opor-völgyben megvert és visszavonuló oroszok erősítéseket kaptak és Viszkóvától északra újra szembeálltak üldöző seregeinkkel. A harcok folyamatban vannak. Az ágyúszó elhallatszik Toronyáig. Uzsoktól északra álló frontunkat is megtámadta az ellenség. A harc még folyik, de helyzetünk az előjelek szerint kitűnő.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: az oroszok Duklánál és Uzsoknál végső erőfeszítéssel, minden emberüket tűzbe vetik. A küzdelem példátlanul heves, de a mi csapatunk páratlan bátorsága, hősiessége és önfeláldozása minden támadást visszaver.

Bukovinában nincs ellenség.

Köln, március 1. A Kölnischer Zeitungnak jelentik Bukarestből: Az oroszokat több napig tartó tűzérősi harc után Bolan vidékéről, ahol erősen elsáncolták magukat és ahol tulsúlyban is voltak, az oszirák-magyar csapatok kiűzték állásaikból. Az oroszok menekülésszerűen a Pruthtól husz kilométernyire vonultak vissza. Ezzel aztán teljesen megtört az oroszok ellenállása és el is vonultak Bukovinából.

Az óriási északi csata.

Genf, március 1. A francia lapok azt jelentik Pétervárról, hogy az a nagy harc, amely most a Njemen, Bobr, Narew és a Visztula előtt kifejlődött, a mostani háború legnagyobb csatája. Az orosz repülőek megállapították, hogy a németek szakadatlanul jelentékeny erősítéseket hoznak a harcokra.

Asszonyra éhes orosz katonák

(Az inváziók borzalmas emlékei. — Kozákok és gavalier tisztek. — Egy haditudósító följegyzései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 1.

Amerre csak oroszok jártak: Kárpátok között, Galiciában, Bukovinában: mindenhol egyformán hangzik föl az elvonuló ellenséges hadak nyomában a kétségbeesettek, lesújtottak panasza arról a nem is emberi bánásmódról, megvadult erőszakoskodásról, amellyel az oroszok az invázió alkalmával vagyona, jószágára és asszonyokra vetették magukat. A borzalmas merényletek krónikájából megrázó eseteket hallott maguktól az orosz vadállatoknak áldozatul esett szerencsétlenektől egy magyar újságíró: Göndör Ferenc a Népszava haditudósítója, aki a következő eseteket írja meg a sajtóhadiszállás engedélyével Kolomeából, ahonnan nemrég vonultak ki az oroszok csapataink elöl.

— Bejártam Galiciának az orosz rémuralom alól most felszabadított területeit — írja a haditudósító. — Jártam Kolomeában, Delatynban, Nadvornában és mindenütt arról kellett hallanom keserves, jajgató panaszokat, hogy az orosz katonák a leggyalázatosabb erőszakoskodásokat vittek véghez a védtelen asszonyokon és leányokon. Aki nem akart nekik engedelmességni, azt letépérték, ha tovább ellenkezett, ájulttá pofozták, véresre verték és úgy végezték vele. A kozákok többnyire csoportosan — ötven-hatan — rohantak meg a lakásban egy-egy kiszemelt leányt vagy asszonyt, segítettek egymásnak az áldozat ártalmatlanná tételében. Olyan esetekről is beszélnek, amikor tíz-tizenöt orosz katona tobzódott állati módon egy-egy magára hagyott szegény galíciai leánnyal, aki haldokolva maradt a színhelyen. Voltak olyanok is, akik belepusztultak a dologba. Különösen Kolomeában öltöztek irtózatossá arányokat ezek az orgiák, ahol a tiszt urak jó példával jártak elöl és maguk is a legelvetemültebb barbárságokat követték el, kozákokkal cipeltették a lakásukra a kiszemelt zsákmányt, vagy betörték az illető otthonába. Akárhányszor kettesben, sőt hármasban egy-egy nőre és — segítvén egymásnak az ellentállás leküzdésében — megosztottak ájuldozó prédájukon. Az orosz cár hadseregének vitéz tisztjei...

Megdöbbentően kegyetlenek voltak legtöbbször ezeknek az erőszakoskodásoknak egyéb körülményei is. Nagyon sokszor ugyanis egy-egy gazságot végig kellett néznie annak, aki a legközelebb állt a szerencsétlenhez. És nem voltak válogatások, megkínóztak mindenkit, aki valahogyan az utcájukba került. A tíz esztendő kis leányoktól a hatvan éves matronákig.

Nincsen szemernyi túlzás sem abban, amit főntebb általánosságban elmondottam. Én Kolomeában beszéltem szerencsétlen asszonyokkal és leányokkal, akik szemlesütve titkolták, tagadtak esetüket, amíg megtörve, keserves könnyhullatások között, zokogásba fulló hangon bevallották, hogy velük milyen dolgokat műveltek az orosz katonák. Hat olyan nővel beszéltem, akik az orosz katonák barbarizmusának áldozatai lettek. Ki tudja, hogy hány száz és hány ezer ilyen nő van Kolomeában, (mindenki azt mondja, hogy borzasztóan sok van), de én magam hat ilyen nővel beszéltem.

Egy feltűnően szép fiatal kolomeai leány, a kivel a lapitudósító véletlenül megismerkedett, heves zokogás közben ezeket mondta el tragédiájáról.

— Vagy három hónappal ezelőtt az oroszoktól való rémülettől eltelve ültek otthon kétszobás lakásukban ő, az édesapja, édesanyja, két kis huga és két kis öccse. Egyszerre zörgettek az előszoba ajtaján, este, hat óra tájban. Kinyitották a lezárt ajtót, a melyen két orosz tiszt lépett be, mögöttük állt egy kozák, az kint maradt az ajtó előtt, a melyet a tisztek bezártak maguk után. A tisztek kissé ittasak lehettek és minden bevezetés nélkül *ölelgetni kezdték a leányt.* Ő könyörgött, tiltakozott, az egész család jajgatva kérte a tiszteket, hogy ne bántsák a leányt, de ezek a minden erejével ellenkező leányt közös erővel *letépérték.* Hat óra tájban törték be a tisztek és kilenc óra is elmúlt, a mikor távoztak. A bestiális merényletet ott követték el az apa, az anya és a kisgyerekek jelenlétében. Amikor a család fő nehányszor felugrott és kétségbeesett helyzetben levő leánya segítségére sietett, a tiszt urak egy-egy rugással háritották el, majd az egyik *revolvert rántott* és megfenyegette a leánya gyalázatát végignéző apát, hogyha még egyszer mozdulni mer, akkor lelövi. A leány anyja hamarosan elájult, a kisgyerekek pedig folyton sirtak, jajveszékeltek. A tiszt urak azután az ajtó előtt mindvégig őrt álló kozákokkal eltávoztak, a leány vagy két hétig súlyos betegen feküdt. Az apja, aki különben is beteges, gyöngy ember volt, ágyának esett, többé nem kelt föl és három héttel ezelőtt belehalt a szörnyű rázkódításba. Az anya ma is súlyos betegen fekszik és állapota egészen reménytelen.

A szerencsétlen teremtés a hírlapírót öt ismerőshöz vezette el, akik könnyezve bevallották, mind, hogy bizony az oroszok elkövetik velük is a gaztettet.

Az egyik, egy harminc évesnek látszó csinos fiatalasszony, sehogyan sem akarta megmondani, helyette a férje, egy szomorú, boldogtalan kaffános zsidó beszélt el hangos jajveszékeléssel, hogy *éjszaka rájuk törték az ajtót hat kozák és miután őt véresre verték, a feleségét mind a hatan megtámadták.* Egy hét múlva három kozák fényes nappal követte el ugyanezt a gazságot és azután még négyszer előfordult, hogy két két gyalogos orosz katona tört rá a szerencsétlen asszonyra, aki minden nap öngyilkos akart lenni. A kaffános zsidó ezután rámutatott a sarokban üldögélő öt esztendő kis fiára és zokogva mondta:

— Az a szegény kis gyerek is látta, ami szerencsétlen anyjával végbement. Vajon el tudja-e valaha az életben felejteni?...

Az asszony, akiről a szörnyű történet szólt, az egész elbeszélés alatt két karjára — az asztalra — hajtotta a fejét és csendesen sírdogált.

Az egyik tizenhatesztendő leányt — a kivel beszéltem — *éjszaka, az ágyából ragadta ki két kozák, kocsiba hurcolták és elvitték egy tiszt lakására, ahonnan meggyalázva, beteges, két hét múlva engedték csak haza.* Egy negyven esztendő özvegy asszonyhoz majdnem minden éjszaka betört egy-két kozák, akik teljesen tekintet nélkül hagyták, hogy az asszony tizenhárom éves fia is ott van: előtte törték rá. Az utolsó fájdalmas látogatást két virulóan szép nővérnél tettem. Az egyik még csak tizenöt esztendő, igazi bájos bakfis, a

másik tizenkilenc esztendő, nagyon szép leány. Mind a kettővel megtörtént a szerencsétlenség. Az apjukat — anyjuk már nincs — valahogy elragadta mellőlük a háborús forgatag, nem tudják merre van, ők magukra maradtak. Két tiszt először látogatást tett kétszobás lakásukban, azután egyszerűen beköltöztek hozzájuk minden könyörgés és tiltakozás ellenére. A tiszt urak azonban kivételesen szemérmesek voltak. Az egyik leányt az egyik szobába, a másikat a másikba hurcolták és így diszkrétan, külön szobában végeztek mind a kettővel. Hat hétig laktak a tiszt urak a két magára hagyott leány lakásában, egy napon azután elhurcolkodtak. A kisebbik leány mondta el ezt a bus történetet. A nagyobbik nem szólt egy szót se. Csak sirt...

Egy házba fényes nappal három orosz tiszt lépett be és ott négy urinőt találtak. Egy idősebb nőt és három fiatal, csinosat, akik közül az egyik menyasszony volt. A tisztek bemutakoztak és utána rögtön ezzel fordult az egyik az ámuló nők felé:

— Hölgyeim, önök be fogják látni és meg fogják azt érteni, hogy *erőteljes férfiak nem élhetnek ilyen soká nők nélkül.* Ne cifrázzák tehát sokáig a dolgot, hanem szépen engedelmesen adják át magukat...

A nők, akik se be nem látták, se meg nem értették, hogy mi közük nekik a tiszt urak nőhásgéhez, tiltakoztak, könyörgöttek, ellenkeztek, dulakodtak, nem használt semmit, a három gavalier orosz tiszt a három fiatal nő ellen — a menyasszony ellen is — végül mégis elkövette az aljas erőszakot.

Ugy éreztem, hogy erről a fájdalmas kérdésről — levetkőzve minden bűnös álszemérmét — beszélni kell már végre — végzi tudósítását a magyar hírlapíró. — Hadd tudja meg a kultúrvilág, hogy az orosz hadviselés, a háború egyéb ezernyi kínján, keservén túl még ezt a csapást is rázudítja azokra, akik a háború földézésében igazán a legártatlanabbak. Hadd tudják meg, hogy a galíciai falvakból és városokból kiverő orosz katonákat menekülő utcájukban letiport feleségek, anyák, menyasszonyok zokogó átká kíséri.

Három millió angol fegyverben. Londonból jelentik: Lloyd George, Anglia kincstári kancellárja egy amerikai újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Miután Németország megígérte, hogy a francia partokat nem fogja megtámadni, nem egyeztem volna bele a háborúba, ha nem támadják meg Belgiumot. Az első háborús év Angliának négyszázötven millió fontjába került eddig. Most két millió embere van fegyverben és nemsokára három millió lesz. A béke meg fogja változtatni a földrajzi vonalakat és nemzetiségi alapon Belgium semlegességének biztosítására fog vezetni.

Schaw Bernát, az ismert színműíró, egy cikkében kigúnyolja honfitársait: — Anglia — írja Shaw — csak verekedő kedvből és büszkeségből háboruszkodik. Németország inkább lehet büszke, mert legalább győz. Az angol kormány nevetséges színben tűnik fel: Asquith és Grey kijelentették, hogy álmukban sem gondoltak volna a háborúra Belgium semlegességének megsértése nélkül, Churchill pedig kijelenti, hogy Anglia öt éve gondoskodik már municioról ehhez a háborúhoz.

Ellentállnak az ostromnak a Dardanellák.

(Uj erődök az ujra fölfegyverzett entente-flotta ellen. — A bombázás hatása.)

— Távirati tudósítás. —

Konstantinápoly, március 1.

Attól az időtől kezdve, hogy november hónap első napjaiban egy angol flotta bombázni kezdte a Dardanellákat, ezen a vidéken csend uralkodott egészen az utóbbi napokig. A Dardanellák bombázásának ilyen kitolását két körülmény magyarázza meg érthetően. Az egyik az, hogy az angol hajóknak a Földközi tengeren operáló része kénytelen volt a Szuezi-csatornában és a csatorna két végénél elhelyezkedni, a rejtélyesen operáló török sereg ellen-súlyozására. Még nagyobb volt a bombázás nehézsége azért, miután a valamenyire eredményes működés céljaira valóban csak egy óriási flotta képes, miután a nehéz lövedékek óriási teherrakományt is jelentenek. A hajó harmado és fél centiméteres gránátjai háromszáznyolcvanöt és fél kilót nyomnak. A készlet tehát, amit egy hajó magával vihet, meglehetősen korlátozott. Ezenkívül nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a nagykaliberű lövegek meglehetősen gyorsan válnak harcoképtelenné és az ágyuknak a hajókon való kioszerelése nem oly egyszerű dolog. Ezért állt elő a Dardanelláknál a hosszú szélósend. A törökök ezt az időt pompásan felhasználták arra, hogy meglévő erődeiket kijavítsák és újabb erődeket állítsanak fel. Ugyanezen idő alatt természetesen kijavították az első bombázás kárait.

Az újabb támadás tehát a Dardanellákat többszörösen megerősítve találta. Körülbelül nyolc-kilenc nappal ezelőtt megjelent egy francia-angol flotta a Dardanellák előtt és ez a flotta körülbelül hatvan egységből állott. A külföldi lapok közlése szerint Carden admirális a parancsnoka az egyesült flottának. Az egyes hajóegységek közül a következőket sikerült felismerni: Inflexible, Agamemnon, Cornwallis, Vengeance, Triumph, Gaulouis, Bouvet.

Elhalgattak a hajóágyuk.

Konstantinápoly, március 1. A Dardanellák erődeit ma nem bombázták.

A külső erődvonal bombázása.

Milano, március 1. Londonból jelentik a Corriere della Sera-nak: A Dardanellák bombázásának első napja után az angol katonai szakírók ama véleménynek adnak kifejezést, hogy a külső erődvonal ütegei ellen könnyen dolgozhatnak az angol hadihajók, mert ágyuk sokkal modernebbek, tehát nagyobb távolságra viasznek, mint a török partvédők. Azonban a Dardanellák bejáratánál elhelyezett erődök esetleges elfoglalása csak bevezetés volna, különösen fontoság nélkül, mert a valódi nehézségek csak akkor merülnek fel, amidőn a hadihajók a keskeny csatornába jutva, nem tudnak majd mozogni és egészen közel a parthoz, ki lesznek téve az összes nehéz partvédő-ütegek tüzelésének.

Megsérültek az ostromló hadi hajók.

Konstantinápoly, március 1. A Dardanellák esütőtörői bombázásáról még a következőket jelentik: Az angol-francia flotta nyolc óráig át nehéz lövegekkel bombázta a Kumkale és a Szeddil Bahr erődöt. A már jelentett Agamemnon páncélos cirkálón kívül az egyesült flottának több más hadihajója is megsérült. Az erődökből látszóval meg lehetett állapítani, hogy az egyik hadihajón tűz ütött ki. A Lemnosz-

ból Szmirnába érkezett utasok beszélik, hogy utközben találkoztak egy alaposan megsérült angol hadihajóval, a mely több sebesülttel a fedélzetén Pireusz felé ment. A tizenkilencediki bombázásnál az angoloknak szintén nagyobb veszteségük volt.

A bombázás hatása.

Páris, március 1. A francia sajtó, bár bízik abban, hogy a Dardanellák ostromát a legnagyobb erővel fogják folytatni, figyelmezteti az olvasóközönséget arra, hogy viselkedjen türelemmel a fejleményekkel szemben, mert a dolog sokkal nehezebb, mint ahogy az ember hinné.

Konstantinápoly, március 1. A Tanin jelenti: Az anatóliai Orhane és Kumkale, valamint a Dardanellák ramáliai partjain fekvő Ertogrul-erőd február 25-iki bombázásánál a törökök vesztesége mindössze 12 halott volt.

Anglia inváziós tervel.

London. A Times katonai munkatársai foglalkozik azzal a két tervvel, amely most az entente-körökben felmerült. Az egyik a német tengerpart megtámadását, a másik pedig a Dardanellák partjaira való csapatzállást tervezi. A cikkíró az utóbbit tartja a könnyebben keresztülvihetőnek. Ha az angolok — írja — a német tengerpartot akarják megtámadni, akkor a támadó seregnek jóval nagyobbak kell lenni, mint a német védekező seregnek, tehát ez a harc nem volna előnyös az angolokra. Viszont a másik terv keresztülvitele a törököknek jóval nagyobb haderejét kötné le, mint az angoloknak.

Róma. A Tribuna közlése szerint egy héttel ezelőtt egy francia hadtest indiai katonákkal elindult a Gallipoli félszigetre.

Konstantinápoly ne jusson orosz kézre.

Bécs, március 1. A Morgen jelenti Athénből: A pétervári vezetőkörök ama nyilatkozata, hogy Oroszország Konstantinápolyt meg akarja hódítani, Athénben mély hatást tett. A félhivatalos Patrisz annak a nézetének ad kifejezést, hogy a mostani pillanatban Görögországnak és Törökországnak a legutóbbi konfliktus elintézése után mint jó szomszédoknak kell egymás mellett élniük. Európára nagy veszély volna, ha Konstantinápoly orosz kézre jutna. Oroszország azonban most olyan harcba keveredett, amely a cári birodalomra katasztrófálisan végződhetik, ezért nem szabad arra gondolni, hogy mit fog hódítani, hanem annak megvédésére, amiye van. Az orosz politikai körök most nagyon elégtelenek Görögországgal, amely a német diplomácia támogatásával a Törökországgal való konfliktust békésen elintézte.

Amerika a tengeri aknák ellen.

(Megsérült francia buvár hajó. — Megakadt az angol muníciószállítás.)

Távirati tudósítás.

Berlin, március 1.

Newyorkból táviratozzák a Frankfurter Zeitung-nak: Az amerikai Egyesült Államok kormánya nagyon aggódik az európai kiviteli teljes megbénulása miatt. Wilson elnök azt kívánja, hogy a törvényhozás hatalmaza fel őt törvény útján az általános kiviteli tilalom kibocsátására: ezen az úton az Unio abba a helyzetbe fog jutni, hogy a hadviselő államok egyikét vagy másikat a szükséghez képest kényszeríthetné az amerikai kereskedelmi hajózás érdekeinek tiszteletbentartására.

Washington. Az Egyesült Államok kormánya felfüggesztette a buza behajózását.

London. Az Egyesült Államok új jegyzéke azt javasolja, hogy a hadviselő államok szedjék fel a tengerből az összes aknákat. Párisban és Londonban ellenzik ezt a tervet, mert keresztül viteléhez fegyverszünet kellene, amire jelenleg senkisésem hajlandó.

Hollandia a semleges lobogóval visszaélés ellen.

Amsterdam. Hollandiai hajógazdák egy gyűlésen tiltakoztak az angoloknak a semleges lobogókkal ellátott visszaélései ellen.

Lesben állnak a német buvárhajók.

Aldoburghból jelentik: Anglia keleti partvidékén egy aknázó hajó jelt adott a kikötőbe, hogy a világító torony környékén két német tengeralattjáró hajó leselkedik. A mentőállomásokról gőzcsonakokat küldtek ki, majd torpedóromboló naszádok indultak az ellenséges hadihajók üldözésére, de a hajózáknak nem volt semmi eredménye.

Sheerness fölött kémkednek a német pilóták.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamsche Courant-nak jelentik Londonból: Két német légi jármű, láthatóan csak felderítő céllal, Sheerness erődtései és később a Themse fölé repült. Nem sokára erős köd ereszkedett le, a mi a gépek további munkáját lehetetlenné tette.

Megbénult az angol tengeri forgalom.

Rotterdam, március 1. Havreből táviratozza a „Nieuwe Rotterdamsche Courant” tudósítója: A tulzolt angol jelentéssel szemben a leghatározottabban állithatom, hogy az utolsó tizenöt nap alatt csak alig néhány angol csapatzállító hajó érkezett Havre elé.

Milano, március 1. A Corriere della Sera közli, hogy a párisi Newyork Herald szerint a német tengeralattjárók blokádjá következtében a nyugati harctéren levő angol csapatok számára hadiszerekkel megrakott tizenöt angol szállító gőzös nem indulhat útjára.

Kopenhága, március 1. A Politiken jelenti: Az angol lapok jelentése szerint a Tyme, Humbar és Themse folyókön több mint 130 hajó vesztegel, a melyeknek legénysége vonakodik tengerre menni.

Megsérült francia buvárhajó.

RÓMA. Monte Christe szigeténél egy súlyosan sérült francia buvárhajóra bukkantak. Részletek még nincsenek.

Elsülyedt angol segédcirkáló.

Stockholm, március 1. A brit admirálisnak ahhoz a je'entéséhez, hogy a „Clau Mac Naughton” segédcirkáló, amely február harmadika óta nem hallatott magáról hirt, valószínűleg elsülyedt, most a következőket jelenti a Reuter-ügynökség: A valószínűleg elsülyesztett segédcirkálón husz tiszt és kétszázhatvan főnyi legénység volt, akik, ugylátszik, valamennyien életüket veszítették.

Páris, március 1. A Temps jelenti Havreból, hogy a Harpaliod angol gőzös, amelyet a csatornában egy német tengeralattjáró naszád megtámadott, állítólag nem süllyedt el. A hajót az Antifer foktól 35 mérföldnyire északi irányban látták.

H I R E K.**Fegyverbe szölyított B) osztályu népfölkelők.**

(A 37-42 évesek jelentkezőse és szemléje.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 1.

Az ország férfi lakosságának, dolgozó polgárságának azt a részét, amely eddig minden véráldozattól mentes volt, amely a gazdasági élet zavartalanosságát biztosította, a bajban lévő haza fegyverbe szölyítja. Az ország gerince, teherviselő oszlopa is megmozdul, itt hagyja családját, műhelyét, boltját, irodáját és földjét, és a hívó szóra bizonyára azzal a kötelesség tudással és a helyzet komolyságának megfelelő lelkiismeretességgel tesz eleget a parancsnak, mint ahogy azt eddig az ország dicsőségére, a már zászlók alatt lévőket tették.

A B) alosztályu népfölkelők legutolsó évfolyamait, a 37-42 éveseket állítja hadba a hadügyi kormány. A honvédelmi miniszter ma leiratot intézett a városhoz, a melyben tudatja, hogy az 1886. évi XX. törvények alapján utasítja az 1873, 1874, 1875, 1876, 1877 és 1878 évben született népfölkelésre kötelezteket, akiket sorozó, vagy felülvizsgáló bizottságok ezideig fegyveres szölyálatra alkalmatlannak mondtak, hogy összeírás céljából tartózkodási helyük előljároságánál (Aradon a katona-ügyszölytálynál, kis községekben a körjegyzőség székhelyén) az összeírási hirdetmény kifüggesztése után azonnal jelentkezzenek. Aradon március 4-én jelennek meg a város hirdetményei. A jelentkezésnek törvényes következmények terhe alatt legkésőbb március 20-ig meg kell történnie.

Az összeírottakat, az április hó 6-ától május hó 4-ig tartó népfölkelési szemléken a sorozó-bizottságok elé állítják és ott fegyveres szölyálatra való alkalmasságukhoz képest osztályozzák.

Az ország legértékesebb, legértékesebb férfianyaga nyer módot arra, hogy a haza iránt tartozó védőkötelezettségének eleget tehessen. Nagy feladatok várnak a hadseregre, amely az ország létéért áldozza vérét. Bizonyos, hogy ezekből az áldozatokból férfias komolysággal mindazok kiveszik részüket, akiknek most nyílik alkalma arra, hogy magatartásuk által Magyarország erőforrásainak kiapadhatatlanságáról, népének hazafias áldozatkésztségéről tegyenek tanúságot.

— Kitüntetés. A király az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésüül Akay Akos 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a signum laudis adományozta.

— József főherceg hadtestparancsnoki kinevezése. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király József főherceget a 7. hadtest parancsnokságával megbízott lovassági tábornokot. — ezen hadtest parancsnokává nevezte ki. József főherceg már hónapok óta vezeti a Kárpátokban harcoló temesvári hadtest katonáit. Meixner tábornagy, volt hadtestparancsnok, fölmentése és nyugdíjazása, ami nemrégiben történt meg, most aktuálissá tette a legmagyarabb főherceg kinevezését.

— Hősi halál. Megható és emelkedett hangú az a gyászje'entés, amelyben a Stegmüller-Sági család a harctéren hősi halált halt Sági Dezső mezőhegyesi állami gazdasági ellenőr temetéséről emlékezik meg a következőkben:

— Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk rokonsainkkal, jó barátainkkal és a velünk érő ismerőseinkkel, hogy felejthetetlen kedves jó fiunk, testvérünk, sógorunk és nagybácsink Sági Dezső mezőhegyesi m. kir. gazdasági ellenőr, cs. és kir. 60-ik gyalogezredbeli hadnagy a podromaniai ütközetben, csapatai élén hősiesszen küzdve, 1914. október hó 19-én elesett a bajtársai a Crni-Vrh + 1068. hegytetőn ideiglenesen elhaltak. Boldogemlékü Dezsőnkét 1915. március 7-én visszavisszük a mezőhegyesi földekre, ahol — míg élt — meleg szívűnek dobbanása összeforrt népének szeretetével s a jó gazda tudásával termékeny, gazdagra iparkodott tenni a hazai földet. Drága halottunkat március 10-én (szerdán) délután 3 órakor helyezzük örök nyugalomra a mezőhegyesi sírkertben Férfi elhatározásod, mélységes meggyőződésed és lelkesedésed vitt igaz ügyünkért a zászló alá. A hálás nemzet névtelen hősként tisztel és mi Tebenned büszkeségünket siratjuk!

A mezőhegyesi kincstári birtokoknak derék és tevékeny tisztviselője volt az elhunyt, aki szabad óráiban irodalommal is foglalkozott és néhány dolgozata az Aradi Közlönyben is megjelent.

— Megsebesült honvédfőhadnagy. Malbaski Milán tartalékos honvéd főhadnagy, izrad adjutáns, a mezőhegyesi cukorgyár intézője és okl. gépészmérnök, Maréns Caesar gyárigazgató sógora a stanislai elkeseredett harcokban jobb karján megsebesült. Jelenleg Debrecenben a kórházban fekszik, de ha állapota megengedi, úgy a család Mezőhegyesre hozatja. Malbaski Milán mint hadnagy századparancsnok 6 hónapig Szerbiában küdött s az obrenováci, belgrádi stb. ütközetekben részt vett. Januárban lefűlőbb parancsra Bukovinába került, hol bátorságáért főhadnaggyá és ezredparancsnokká léptették elő. Mindvégig vitézül harcolt, részt vett a kolomeai és nád-wornai ütközetekben, mindaddig, míg február 17-én meg nem sebesült.

— Hadifogságba került színész. Vass Jenő volt aradi színész, a 29-ik gyalogezred hadapródja, november 12-ike óta a szibériai Krasznovjerszkban mind fogoly él. Legutóbb levelezőlap érkezett tőle, amelyben jelzi, hogy havonként csak egyszer írhat haza. E levelezőlap útján küld üdvözlést minden ismerőse-nek s különösen az aradi szölyársulat tagjairól emlékezik meg nagy melegséggel. Általában a honvágy és a művészet iránt való mély szeretet szól ki sorából. Az élet a fogságban igen egyhangú.

— Doktorrá avatás. Kovács Lajos megyesegyházi jegyző fiát, Kovács Dezsőt február 27-én avatták az orvostudományok doktorává.

— Az osztalékok. Egy pénzügyi szaklap érdekes kimutatást állított össze arról, hogy a budapesti részvénytársaságok most a háborus esztendőben a múlt évhez hasonlítva mekkora osztalékot fizetnek. Harminchat részvénytársaság szerepel a kimutatásban és ezek között csak kettő van, amelyik ez idén nem állapított meg osztalékot részvényesei számára: a Budapesti giro és pénztáregylet és a Hazai mechanikai palackgyár. Ellenben az Első magyar gyapjmosó, amely tavaly nem fizetett osztalékot, ezidén részvényeire hat százalékot vagyis 24 koronát ad osztalékul. Nagyobb lett az előző évinél a malmok osztaléka: a Concordia 10 helyett 15, a Pesti Hengermalom 12 helyett 18 és az eszéki Unió gőzmalom 20 helyett 24 korona osztalékot fizet. Két másik malom részvénytársaság beéri a múlt évi osztalék adásával is, a Lujza malom és a Pesti molnárak és sütők malma pedig épenséggel annyira szemérmes, hogy leszállította az osztalékot. Nagyobb dividendát fizet a Felsőmagyarországi bánya és kohómű 28 helyett 30 koronát és a Magyar villamossági r.-t 30 helyett 100 koronát. Ez utóbbi részvényei most a háborus esztendőben 15 helyett ötven százalékot kamatoznak. Nem mehet rosszul a ezállodák sorsa sem mert a Hungária nagyszálloda rt. változatlanul megadta a múlt évi 32 korona osztalékot. Legrosszabb fizetési éve az Osztálysorsjáték részvénytársaságnak volt, melynek részvényei a múlt évi 22.6 százalékos kamatozás helyett csak 9.4 százalékot kapnak részvényeik után: 113 helyett 47 koronát. Tekintve, hogy az Osztálysorsjáték félesztendőn át egyáltalán nem rendezett buzásokat: el lehet mondani, hogy minden kockázat nélkül gyűlt össze ez a haszon. A nagy bankok közül a Pesti Hazai 800 helyett 650, a Pesti magyar kereskedelmi 170 helyett 150, a Hazai Bank 16 helyett 12, a Fővárosi Bank és váltó üzlet 20 helyett 15, a Nemzeti Pénzváltó 12 helyett 10, a Magyar általános ingatlan bank változatlanul 36, a Magyar-cseh iparbank 11 helyett 6, az Egyesült budapesti fővárosi takarékbank 120 helyett 90 korona osztalékot fizet. A harminchat vállalat közül husz kevesebb osztalékot állapított meg a tavalyinál, hétnél nőtt ezidén az osztalék és kilenc részvénytársaságnál változatlan maradt.

— Van-e tulvilág? Budapestben február elején nagy érdeklődés kísérte Tordai Vilmosnak ilyen című előadásait, amelyeket vetített képek kíséretében tartott. Egy komoly, lélektani kutatásokkal foglalkozó aradi társaság tagjai Aradon is megismertetik az újabb lelki jelenségekkel is foglalkozó előadást, amely száznegyvenkét vetített kép kíséretében és érdekes szöveggel ismerteti meg az okkultizmust, spiritizmust, teozófiát és a modern lelki kutatásokat. Az előadásokat a kulturpalota kistermében március 13, 14. és 15-én tartják meg és a belépőjegyek árusítását már legközelebb megkezdik. Egyidejűleg azok, akik behatóbban érdeklődnek a téma iránt, jelentkezhetnek egy három előadásból álló felolvasásciklus látogatására is. Ezek a felolvasások a vetített képes előadások után lesznek.

— Kiveszik a franciák betétjeiket. A francia takarékbetétek forgalmáról jelenti a „Temps”, hogy február 1-től 20-ig 834,342 frankot tettek be, ellenben 10,357,815 frankot vettek ki. A kifizetések fölöslege tehát 9,523,473 frank. 1915. január 1-től február 20-ig 20,047,628 frankkal többlet vettek ki, mint a mennyit betettek.

— Az elkártyázott üzleti tőke. *Budapestről* jelentik: A rendőrség letartóztatta Neubauer Dezső 31 éves igazgatót, aki a Wesselényi-utcában Központi Aruház Rt. címmel szövetkezetet alapított, amelynek ügyvezető-igazgatójává önmagát nevezte ki. A részvénytársaság rosszul ment és mostanában felszámolás alatt állott. Neubauer Dezső ellen Blanz Manó dr. fővárosi ügyvéd tett feljelentést a rendőrségen csalás és okirathamisítás miatt. Neubauer ugyanis felkereste az ügyvédet és bemutatott neki különböző cégektől árumegrendeléseket és meghívó leveleket. Azt mondta az ügyvédnek, hogy a megbízásoknak nem tud eleget tenni, mert nincs pénze, de ha az ügyvéd segíti őt, a haszon felét neki juttatná. Az üzlet reálisnak látszott és Blanz Manó dr. 10 450 koronát adott át Neubauernek, hogy ezzel a pénzzel lebonyolítsa a megrendelt áruk szállítását. Neubauer Dezső igazgatónak azonban esze ágában sem volt a szállítás, hanem a pénzzel feljárt az Erzsébetvárosi Kaszinóba és ott nagyban kártyázott. Ha néha néha nyert a bakk-asztalnál, az ügyvédnek is juttatott bizonyos összeget, azt mondván, hogy ezt a nyereségből adja. A dolog egy darabig szépen ment és az ügyvéd nem nyugtalankodott. Később azonban, amikor a haszonrészesedés egyszerre csak elmaradt, mert Neubauer a kaszinóban állandóan vesztett, gyanusnak tűnt fel előtte a dolog s az egyik megbízó cégnél érdeklődni kezdett, hogy rendben megy-e a szállítás. Ekkor derült azután ki, hogy a cégek nem adtak semmitőle áruikk szállítására megbízást Neubauernek s az ügyvéd előtt felmutatott összes megbízólevelek és rendelések hamisítványok. Blanz dr. visszakövetelte a pénzt, de ebből már akkorára egy krajcár sem volt meg, mert Neubauer az utolsó krajcárig elkártyázta azt a kaszinóban. A becsapott ügyvéd erre feljelentést tett Neubauer ellen csalás és okirathamisítás miatt. Tegnapra idézték be Neubauert a főkapitányságra. A kihallgatásnál Neubauer töredelmes vallomást tett s a rendőrség eltartóztatta.

— Győzelem a láthatáron. Béke idején a színházi életnek kétségtelenül egyik legnevezetesebb eseménye: a párisi revü bemutatása, a melyről nemcsak a párisi lapok, hanem a külföldi újságok is terjedelmes beszámolókkal szoktak megemlékezni, mert hiszen e sok ötlettel megirt és káprázatos pompával kiállított látványos darabok, a melyek legaktuálisabb eseményeket ölelik fel és kommentálják, csakúgy, mint Európa közönségét érdeklik. Az idén a revü bemutatója bizony elmaradt. A vicces párisi írónak egyéb dolguk volt, a zeneszerzők, színészek, disztók, világosítók és az a rengetek technikai személyzet, a mely az ily revü előadására szükséges, ez évben a lövészárkba hurcolkodott. Későn, szezon vége felé most mégis bemutatnak Párisban egy ilyen revüt Cime, mint minden évben, ezuttal is alkalmazkodik az aktualitáshoz: „Győzelem a láthatáron.” „Une victoire à l'horizon.” Ime, a franciák győzelmüket nem a harctéren aratják, hanem csak a variétés-színházban és nem a győzelemről tartanak színelőadásokat, hanem csak a láthatárról. Azt hisszük, a győzelem nem is közeledik hozzájuk a láthatárról!

— Halálozás. Özv. Bauer Gyuláné, Bauer Gyula aradi pipakereskedő édesanyja, ma reggel 72 éves korában meghalt. Temetése kedden délután lesz a Deák Ferenc-utcai gyászházból. Haláláról fiát, aki Aradtól távol katonai szolgálatot teljesít, táviratban értesítették.

— Ebzárlat. Egy előfordult veszettségi eset következtében a főkapitány február 26-tól szüneteltetett 40 napig tartó ebzárlatot rendelt el.

— Megölte a boldogság. Schwarz Zsigmond tekintélyes aradi kereskedő, a Szabadság-téren levő Schwarz Testvérek cég beltagja ma éjszaka váratlanul elhunyt. A java férfikorában levő, negyvenkét éves ember halála általános mély részvétet keltet Aradon, annál is inkább, mert nem mindennapiak a haláleset körülményei. A kereskedő egyetlen leánya a napokban tartotta eljegyzését egy aradi mérnökkel. Az apa, aki valósággal imádta gyermekét, rendkívül örült az eljegyzésnek. Tegnap érkezett Aradra a vőlegény édesanyja és a késő éjszakai órákig a család boldogan elbeszélgetett. Később nyugovóra tértek és éjjel két óra felé Schwarzné mozgást hallott férje hálószobájából. Beszökött félre, aki azt válaszolta, hogy az imént kinyitotta az ablakot, most azt csukta be. Némely pillanat múlva már hirtőngést hallott az asszony és minthogy gyanusnak találta, hogy férje ilyen rövid idő alatt elaludt volna, besietett a szobába és meggyújtotta a villanyt. Akkor vette észre, hogy a kereskedő hirtőngve hánycsúsz az ágyon és habzik a szája. Gyorsan elküldött a szomszédban lakó Keppich Jakab dr. dr., de pár perccel az orvos megérkezése után a szerencsétlen ember kiszorult. Az orvos megállapította, hogy szívizélvadás okozta a halált, a szívizélvadás pedig a kiallott boldog izgalmak idézték elő. Az elhunyt, aki ismert és szorgalmas tagja volt Arad kereskedő-világának, kedden délután három órakor temetik el az Asztalos Sándor-utca 1. számú házból.

— Letartóztatott csaló katonai szállítók. *Budapestről* jelentik: Gyémánt Aladár és Somogyi Aladar azonosnévű vígcsok voltak a háború kiterése előtt. A háború alatt azonban — hogy, hogy nem — falcaptak hadseregszállítóknak. Megbízást kaptak, hogy a Hadik kaszánya részére zsirt szállítsanak. Számlítottak a Hadik kaszányának zsirt, de ebben a számlában nem volt köszönet. A zsirt ugyanis horvátokban liferálták a katonaságnak. A horvátokban aul és felül egy-egy tenyérnyi vastagságon jó zsirt tettek, hogy hirtelenben észre ne vegyék a turpisságokat, közben azonban disznóbelzsirral volt megtöltve a hordó, s az is szurkolt, bűdös volt. A Hadik-laktanyában mindjárt kezdésben észrevették a dolgot, de nem szóltak semmit sem, úgy, hogy Gyémánt és Somogyi nyugodtan ülték tovább manipulációikat. Múltán azonban a később szállított zsir is ugyanazok ilyen romlott, komisz zsir volt, a laktanya parancsnoksága a két szállító ellen feljelentést tett a rendőrségen. Gyémánt és Somogyi ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot. Ők azzal védekeztek, hogy vidéken, parasztagasztól vásárolták össze a zsirt 2 koronáért, két koronáért 40 filterjével s nem tehetnek róla, hogy a zsir rossz. Ők 4 koronáért 50 filtert kapnak a hadseregtől a zsirért. A rendőrség azonban nem ült föl a két szállítónak s miután kiderült, hogy az általuk szállított valamennyi hordónak tartalma egyformán romlott zsir, letartóztatták őket.

— Melyik század? A kaposvári 44-eseknek van egy tábori újságjuk, amelynek a „Negyvennégyesek farsangi trombitája” a címe. Ez a lap írja a következő esetet:

Egyik 44-es bakánk, öreg 14-beli csont a napokban pénzeslevelet kapott hazulról. Hivaták a postára és amikor kitűnt, hogy valóban az övé, megkapta a küldeményt.

— Irja alá, öreg, itt a nevé! — oktatja a postás.

— Nem tudok én írni — válaszolt a fiatal baka.

— Mi az, nem szégyenli magát, a huszadik században nem tud írni?

— Postás ur, megkövetem, én a 12. században vagyok!

— Az aradi szabadkőműves kórház megnyitása. Belsősgteljesen meleg aktus tolt le vasárnap délelben az „Összetartás” szabadkőműves páholy Apponyi-köruti helyiségeiben. Vasárnap adták át ugyanis a páholyt újabb nemes rendeltetésének: vasárnap nyílt meg a szabadkőművesek kórháza. A kert közepén álló épület tágas, szellős termeiben 70 kényelmes ágyat állítottak föl s az egész épületet igen praktikus, célszerűen rendezték be ama szenvedő emberársaink számára, akik ott akarják visszanyerni szervezetük erejét, hogy új kedvvel és friss akarattal térjenek vissza a harcérrre. Az új kórházban a megnyitás órájában 53 sebesült volt, akik csoportosítva foglaltak helyet a tiszta, egyszerű asztalok mellett és jóétvágyal fogyasztották el ebédjüket. Az ételeket a kórház védőasszonyai: dr. Varjassy Lajosné és Halász Jenőné szolgálták föl; segítségükre voltak ebben a tevékenységben Gábor Sandorné, Gábor Ferencné és Halász Lili. Az utóbbi Glück Erzsébettel egyetemben a betegek köztözesével is élénken közreműködik. Az ebédet — úgy most, mint minden alkalommal — ebben a kórházban nem a rendes csajkákban, hanem fehér tányérokban kapják a betegek. Annyi már most is konstatació, hogy nemcsak az edények, hanem a bennevalók is különbözni fognak a megszokott sablontól. A páholy tagjainak ugyanis az az álláspontja, hogy ebben a kórházban nem szabad panaszt, vagy zugolódást hallani. Luxuriózus ételről persze nincsen szó, hanem inkább a szervezetet tápláló, racionális étkezést akarnak meghonosítani Arad legújabb rezerv-kórházában. A tegnap megnyitó-ebéden többek között résztvettek a következők: Kintzig Géza, Varjassy Lajos polgármester, Jegessy Károly dr. főügyész, Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, Halász Jenő felügyelő, Deutsch Andor, Meier Armin és még többen.

— Szakállas kisbaba. *Münchenből* jelentik: A müncheni orvosegyesületben szanaszón előadást tartott a napokban Herzog W. dr. a müncheni gyermekgyógyászati klinika sebészeti osztályának vezetője egy hároméves, bajszos, szakállas leányka korai pubertásáról. A felülvizsgáló előadás keretében Herzog professzor be is mutatta orvosársának Jozefint, a hároméves kis csodaleányt. A kis Jozefin márféleves korára rendszeren fejlődött, de akkor feltűnt az anyjának, hogy a kis leány egész testét, még az arát is erős szőrzet kezdi elborítani. A meglepő tünettel egyidejűleg a kis leány bőre mind barnább színt öltött, teste erős fejlődésnek indult és a hangja mind mélyebb, szinte férfias hangjává vált. A kis leány szellemileg is korán fejlődött. Anyja valami kisebb bőrbajjal vitte a müncheni gyermekgyógyászati klinikára, ahol felvételekor megállapították, hogy magassága 102 centiméter, súlya 23 kilogramm, (egy normalis 3 éves gyermek testsúlya 12–13 kilogramm) teste athlétikusan fejlett, izomzatú és mérsékelten fejlett bajszos és szakállas van. Az orvosi vizsgálat még azt is megállapította, hogy a kis Jozefinnek erősen előregugró Ádám-csukája van, hangja olyan mély, mint egy kamazsodó fiúé. Érdekes még, hogy a hároméves kis csoda-leánynak husz tejfogja kőst már több szuvas. Az orvosi vizsgálat legmeglepőbb eredménye volt azonban, hogy a hároméves leányka sexualis tekintetben teljesen érett nő. Herzog professzor felemlítette még, hogy a kis Jozefin igen fejlett intelligenciája és orvosával szemben barátságos, bizalmas, magaviselete nem nélkülöz bizonyos női kókettériát. A hároméves kis csodaleány esete a korai pubertás tekintetében az orvostudományban példátlanul áll és a nemet orvostudományi körökben élénk felháborítást keltett.

— Köszönetnyilvánítás. A tanítóképző kórház vezetősége bálás köszönetét fejezi ki a következő adományozóknak: Gula Józsefné, Mayerhoffer Lajosné, Kosminsky Károlyné, Papp G. Zella, Schaffer Henrikné, Halmai Andorné, Szeggy

Bouzer Ottóné, Fritsch Lajos, Verner Dánielné, Putray Györgyné, Szabó Bálintné, özvegy Varga Károlyné, Eötvös Dániel dr., N. N., N. N., Pató Lászlóné, X. Y., Weiss Henrik, Szalavac Miksáné, Hady Szilárdka, K. J., N. N., Groker Rezsóné, Herstein Cili, Szóke Rezsóné, özvegy Hady Istvánné, Prölich Lőrincné, Hady Gyuláné, Meisztrovics N., Ernői Irén, Schelli Mátyásné, Király Lászlóné, Román Józsefné, Bársony Jenőné, özvegy Kellerné, Bergné.

— Február 27 én, délután folyamán egy kék tegehozt színi seiyem ernyő ságra fogantatva a Matzky Károly írtéri üzletének kis kirakata helyéről tévedésből valaki elvitte. Kérlek az illető az ernyőt a Matzky cukrászdába beadni szíveskedjék.

— Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hőcipők és előírtas lábazarvédők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárában Andrassy-tér 20. szám. 201

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek százát egy koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél. 193

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900 - 1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Statáriális hadbíróági tárgyalás. Szegedről jelentik: A szegedi haditörvényszék a napokban először tárgyalta a katonai rögtönítélő eljárás (statárium) szabályai szerint. *Mosilla* János, a lugosi 8-ik honvédszázadvezető köznevelő a vádlottak padján önéletrajzi vádjával terhelte. Kiss Dezső dr. ügyész a statáriális törvény értelmében szóbelileg adta elő a vádat, a mely szerint a vádlott, aki megjárta a harctereket is, még Galiciában akarattal megégette csajkájával a kezét több ujját, Lugoson pedig február hó 15 én valami maró folyadékkal bekenete a lábát, hogy a bakkanást nem tudta földhúzni. *Papp* Vencel ezredes elnökölt a statáriális tárgyaláson, amelynek vezetője *Szerdahelyi* László alelnök-hadbíró volt. A vádlottat *Kőhgyi* dr. szárdja-hadbíró védte. A vádlott azzal védekezett, hogy a csajkájával, amelyben forró krumpli volt, véletlenül égette meg az ujjait. A hadbírósg erre egy burgonyával megtöltött csajkával probatogásokat végeztetett a vádlottal. Az orvosszakértők azt adták elő, hogy a lugosi és a gyalai honvédek között számtalan ilyen eset fordult elő: valami rejtélyes, maró folyadékjuk van, amivel bekenik a lábukat és azzal bőrelhalást idéznek elő, mikor is a vérkeringés a bekenet részen megszűnik, a láb földagad és a bakkanás nem megy rá. A hadbírósg délután 3 órakor hozta meg a határozatát, amely szerint a vádlott csajkájával nem tartozik statáriális bíróság elé, hanem rendes hadbíróági tárgyaláson vonandó felelősségre vonásukért.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi március 2-án.

Berlet.

C. Berlet.

Tatárjárás.

Operetta.

Közdete este 1/8 órakor.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

WILTLER.

A sörárak felemelése.

A sörgyárosok körlevele.

Az aradi sörraktárosok ma gyárosaiktól körlevelet kaptak, amelyben értesítik őket a sörárak emeléséről. A szétfüldött körlevelet alább egész terjedelmében közöljük, hogy az érdekeltek ezután is tájékozást nyerjenek az árak egyöntetű felemeléséről. A körlevél a következő:

T. c. A sörgyártás terén tekintetbe jövő összes nyersanyagok, ugyancsak az összes üzemanyagok kivétel nélküli folytonos áremelkedése egyrészt, a gyártás körüli összes üzemeltetés rohamos emelkedése, másrészt az alulírt sörfőzdeket arra kényszerítik, hogy a sörgyártmányaiknak árát 1915. március elsőjével általánosan felemeljék és pedig:

a hordósör árát hektoliterenként 8 koronával;

a palacksör árát és pedig:

a 0.3 L. (0.25 jelzésű) 3 fillérrel;

a 0.4 L. (0.35 jelzésű) 3 fillérrel;

a 0.5 L. (0.45 jelzésű) 4 fillérrel;

a 0.6 L. (0.55 jelzésű) 5 fillérrel;

A magas kormány által a legutóbbi időben kibocsájtott és közzismert rendelet a malátagyártást és ezzel a sörgyártást is oly mértékű korlátozta, hogy elreláthatólag képtelenek leszünk a keresletnek eleget tenni. Alulírt sörgyárok mindazonáltal azon lesznek, hogy t. vevőik szükségletét és pedig elsősorban azokat, kik az üres hordók és palackok gyors és pontos visszaküldéséről gondoskodnak, a lehetőséghez képest kielégítsék. 864

Kiváló tisztelettel:

Dróher Antal sörfőzdei r.-t.

Első Magyar Részvénytársaság.

Haggenmaier kőbányai és budapesti sörgyárak részvénytársaság.

Kőbányai Polgári Sörfőző r.-t.

Pötvárosi Sörfőző r.-t. Kőbányán

Temesvári Sörfőző r.-t.

Waggongyár keresk.

irodája részére

kerestetik

fiatal ember,

esetleg nő,

aki a magyar és német nyelvben egyaránt jártas és gyakorlott gépiró.

Előnyben részesül, aki mindkét nyelven stenographál. 861

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Tájékoztatásul.

Azon valószínű, részben pedig mindenre rosszakaratú, híresztelések mezeafására, melyek szerint a Kárpátokba több helyen betört volt ellenség a színye-lipoczi Salvator-forrás telepet is meglátogatta és tönkretette volna és hogy ez az oka a Salvator gyógyviz ideiglenes hiányának, a következők szolgáljanak tájékoztatásul: A Salvator-forrás telepet, amely minden katonai országúttól félre esik és szétküldési helyétől, Eperjestől 28 kilométernyire nyugatra fekszik, az ellenség sohasem érintette. A forrás tökéletesen rendben van, üzemeltetése sohasem szünetelt és nem is fog szünetelni. De mert a forrás szétküldési helye Eperjes, az északi harctérre vezető vasutak egyik legfontosabb tápállomása, amely a hadjárat alatt teljesen a hadvezetőségnek van alárendelve és elsősorban ennek céljait szolgálja, innen a polgári teherszállítás, tehát a Salvator-forrás szétküldése is fölötte nehézkes, többször heteken át pedig egyáltalán lehetetlenné van téve. Ez az oka annak, hogy a Salvator-forrás készlet legtöbb helyen ki van fogyva és egy időre hiány állt be ezen gyógyvizben. A vállalat azonban nem kimélve semminemű áldozatot és fáradságot, mindenkor azon iparkodik, hogy a hadi helyzethez képest a Salvator-vizet minden nehézség dacára is szállíthassa.

Schultes Agost,

Színye-lipoczi Salvator-forrás vállalat

8726

Budapest, V., Rudolf-rakpart 3.

Mindazoknak,

akik bevonultak, vagy ezután bevonulnak

meg kell válniuk hozzátartozóiktól, azonban

nem kell lemondaniuk kedvence lapjukról:

az

„Aradi Közlöny“-ről.

Az Aradi Közlöny mindenható követi há olvasóját.

Haprol-napra kimerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háború minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy óra 2 K — f.

Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

Országos érdek,

hogy az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjúk, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák a'apos kísér'etei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitűnő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkővel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán, lehetőleg azonnal eszközlendők, mert a vasúti szállítás számos vonalon akadályosul jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítványmásolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi
vegyszeri gyára Ujpesten, 8745

valamint a főelárusító:

Singer Vilmos Arad,
Salac-utca 3. szám.

TYPHUS ELLENISERUM

(csak orvosi rendelethez.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Caphocal

(Kafokal)

gyermek tápszer a
tápszerek királya

Csecsemők, gyer- Izletes, olcsó, Csonterősítő,
mek legkedve- könnyen hizlaló,
sebb eledele. emészthető. fogzást elősegítő.

Aradon minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

1 doboz 3 korona.

751

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 8361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
rögiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

4488—1915. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszteségi eset
következtében elrendelem, hogy
Arad város területén levő összes
kutyák 1. évi febr. hó 12-től szá-
mitott 40 napig állandóan kötve
tartassanak, vagy pedig har-pás
elleni biztos szájkosárral ellátva
pórázon vezettessenek.

Figyelemztetem a közönséget,
hogy mintán az állategészségügy-
ről szóló 1898. évi VII. t. a. vég-
rehajtása tárgyában a nagyméltó-
ságu m. kir. földmívelési ministe-
rium által 40 000—1898. sz. alatt
kiadott rendelet 188. §-a szerint
ezen rendelet érvényének tartama
alatt mindazon kutyák, a melyek
szájkosár nélkül, vagy szájkosárral
de póráz nélkül szabadon járnak,
a pecérek által elfogathatnak és
elfogatásuk után azonnal ki fog-
nak írtetni.

A rendőrkapitányi hivatal mint
I. fokú állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1915. február hó 18-án.

Green Nándor,
főkapitány.

145—1915. ein. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Belügy-
ministerium 21887—1915. sz. számú
rendelete alapján ezennel közbirre
teszem, hogy a cs. és kir. 8-ik
hadsereg parancsnokság a terület-
tén harcvonalban levő katonák
és katonai személyek látogatását
beiltotta.

Figyelemztetek mindenkit, hogy
a fentnevezett parancsnokság te-
rületére i-y célból utra ne kelje-
nek, még akkor sem, ha utazási
igazolvaannal bírnak, mert ha uta-
zasuk megakadályozva lesz s ma-
guznak hiába való kiadást okoznak.

Arad, 1915. február 27.

Green Nándor,
főkapitány.

4593—1915. ad.

Hirdetmény.

A m. kir. ministerium 721—
1915. M. E. számú rendeletének
2. §-a alapján a tengeri lisztért
következő legmagasabb árat Arad
sz. kir. város területére 1915. évi
március 1-től kezdődő hatályjal
méte mázsánként 86 (harminchat)
koronában állapítjuk meg.

Arad, 1915. február hó 26.

A városi tanács.

Az ujonnan életbe lépett pol-
gári perrendtartás foly-
tán szükséges

ügyvédi és bírószági nyomtatványok

kaphatók az
Aradi Nyomda Részvénytársaság
nyomdájában,
József főherceg ut 22. szám.
(Bejárat a Kossuth-szobor-
ral szemben.)

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Három sebesült

uri fiu intelligensabb leány, társaságát keresi. Leveleket „Srapnell” jellegűre a kiadóhivatal továbbít. 869

Kék bluzos hölgygyel,

ki vasárnap este 8 órakor Apollóba harmadik sorba ült, tekintetem kívül többször találkozott, közlelőbb tisztességes ösmeretség szeretnék vele. Igenlő választ ezen rovatba „Tartós barátság” jellege alatt. 878

OKTATÁS.

Engel keresk. Szaktanfolyama

Márciusban kezdődött új tanfolyamokra, melyek keresk. vállalati, stb. irodai állásra képesítenek. Beiratkozások még e hó 5-ig d. e. 10-12-ig, d. u. 3-4-ig eszközölhetők. Könyvelés, gyorsírás, gépírás, keresk. számtan, irodai munkák. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állástajékoztatás László Vilmos-u. 2. Földes palota mellett. 875

Háztanítóul

ajánlok csekély díjazás mellett gimnázium-, reál-, vagy polgár iskolai alsóbb oszt. tanulóhoz. Cím Licht S. Damjanich-u. 8. sz. III. keresk. isk. tan. 872

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsches

Fräulein sucht Stelle zu 1-2 grösseren Kinder. Adresse in der Administration. 865

Egy

jobb hárból való nő, mint elárútitóné, állást keres. Cím a kiadóban. 871

Hadmentes

nős gépkereskedő segéd ispáni vagy kulcsári alkalmazást keres azonnali, vagy későbbi belépésre. Megkereséseket „Gazda” jellegűre a kiadóba kérek. 868

Ajánlkozik

főzőnek tisztí étkérdésbe jó bizonyítvánnyal rendelkező közepkorú nő, ki már ilyen minőségben hosszabb ideig alkalmazásban volt. Cím a kiadóban. 869

Mindenes főzőnő

ajánlkozik kisfiával csekély fizetéssel, magányos urhoz vagy urnőhöz. Vidékre is elmegy. Cím özv. Jungné. Baross Ferenc utca 18. Ujm. kelaka. 889

Szép írásu

hivatalnoknő, könyvelésben jártas, perfekt magyar és német, állást keres. Cím a kiadóban. 852

ALKALMAZÁST NYER.

Üzleti irodában

már alkalmazott gyorsíró és gépíró kisasszony kellő gyakorlattal, kerestetik. — Írásbeli ajánlatok „Gyorsíró” jellegűre küldendők. 862

Ügyes

kézi- és tanuló leány felvétetik. „Hunia” kalap szalon, Forray-u. ca. 8. sz. 878

Egy fiatal

fűszerkereskedő segéd kerestetik mielőbbi belépésre, aki vasárnapokhoz is ért, az előnyben részesül. Megkivántatik a magyar-, német- és román nyelv ismerete. Ajánlatok László Armin céghez Vulkán (Hunyadmegye) küldendők. 832

Correpetitort

keresek gymnasiata mellé a délelőtti órákra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

KIADÓ LAKÁS.

2 szobából

álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, május 1-re kiadó. Flórián-utca 6/b sz. 8-ik ajtó. 867

2 szobás

csinos, különálló utcai lakás villany és vízvezetékekkel. május 1-re kiadó. Tudakozódnál Török Ignác u. 14. szám alatt. 752

Magánház,

mely áll 6 szoba, fürdőszoba, nagy pincével, külön házmesteri lakással, május 1-re kiadó. (Esetleg eladó.) Ugyanott 4 szoba, fürdőszoba is kiadó. Magyar-u. 13. sz. 874

Deák Ferenc-u. 4. sz.

alatt 2 szoba, előszoba és fürdőszobából álló modern lakás azonnal, esetleg május 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott a házmesternél. 831

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 3 utcai, 1 udvari, hálótülke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Keresek

megvételre jókarban lévő borszivattut és szívócsövet. Cím a kiadóhivatalban. 868

Mészáros

szatyor minden nagyságban, fürdőszobába való gyékény, kocsi-takaró gyékény és szakajtó kosár a legolcsóbb ár mellett kapható Oszkás Gyula Arad, József főherceg-ut 12. 761

Ha lábát

megakarja óvni a nedvességtől tétessen, cipőjére gummi betét felalpat, az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetében 775

Nemesfűz

dugványok, málna, ribizke, pöszméte tövek és bokrok, dízcsejék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falskolai termékek jutányos árban beszerezhetők: szatmári Szabó István falskolájából. — Árjegyzék ingyen. 807

Hátas ló

pej herélt, 7 éves, 165 cm magas, egészséges, edzett, belovagolt, megbízható, katonatiszt uraknak ajánlom. Megtekinthető Repszegi uradalomban. Állomás Repszeg Arad megye. 838

„Qui Si Sana“

női fekete harisnyák párja 1 kor. 80 fillértől. Új női bársony pánthos cipők párja 5 kor. 50 fillér. Kivágott pempis forma párja 6 kor. Cipő Tőzsde Apolló mozi mellett. 5161

Fürdőszoba

berendezés használt, jókarban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóba kérenek.

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bieier Ignácz, Szent-Pál-u 12. 539

Papírszalvata

1000 db. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet, ital- és trafik jogokkal átadó. Bővebbet Éles Árminnál. 876

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádigos és vízvezeték munkát készít Diamant Jenő arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

1617—1915.

Hirdetmény.

Magyarország termelési viszonyai, a mind nagyobb tért foglaltó ésszerű gazdaságkodás és takarékoság, a kormánynak erre vonatkozó intézkedései teljes garanciát nyújtanak arra nézve, hogy évekig tartó háboru esetén is kenyérmagvakban szűkölködni nem fogunk. Mégis a háboru okozta nagyobb mértékű fogyasztásra való tekintettel, nemkülönben figyelemmel arra, hogy külföldi behozatal hosszabb időn át nem várható, valószínű, hogy hűvelyes veteményekben nagyobb mérvű hiány és ennek következtében drágaság fog beállni.

Felhívjuk ennélfogva a város közönségének azon részét, mely üres telkekkel rendelkezik, hogy ezen területeket már a folyó év tavaszán gazdasági művelés alá vegye és ezen területeken babot, lencsét és borsót termeljen. Minden kisany helynek beültetése fontos, mert habár csak négy öt kió is terem a beültetett kis területen, az máris sokat fog jelenteni, mert a sok kisany ösztötve, végeredményben számottevő termést biztosít. Ezzel kapcsolatban felhívjuk a közönség figyelmét újból arra, hogy a város által fenntartott kertészet mindenféle komphavetemények palántáját a közönségnek díjtalanul rendelkezésre bocsájtja. Felhívjuk tehát mindazokat, kik a fenti hűvelyes vetemények mellett egyéb konyhabeteményekkel is foglalkozni kívánnak, hogy a palánták átvétele végett idejében a városi kertészethez jelentkezzenek.

Arad sz. kir. város tanácsának 1915. évi január hó 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefont 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos esillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfen lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó
alágyujtásra
való papírt

használnak. Kb.
50 kilós bálákban
csomagolva kapható:
bálanként
2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.